

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

JAZYKOVÝ REŽIM EU V PRAXI: SROVNÁNÍ DOSTUPNOSTI DOKUMENTŮ
V ČESKÉM, FRANCOUZSKÉM A ANGLICKÉM JAZYCE NA WEBOVÝCH
STRÁNKÁCH PŘEKLADATELSKÉHO STŘEDISKA PRO INSTITUCE
EVROPSKÉ UNIE

Vedoucí práce: JUDr. Mgr. Ivo Petrů, Ph.D.

Autor práce: Vy Linh Vuong

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2019

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne 10. května 2019

.....

Vy Linh Vuong

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu práce JUDr. Ivovi Petřů, Ph.D. za jeho odborné rady, připomínky a za čas, který mi věnoval. Také děkuji své rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost při vzniku této práce.

Anotace:

Tématem bakalářské práce je Jazykový režim EU v praxi: srovnání dostupnosti dokumentů v českém, francouzském a anglickém jazyce na webových stránkách Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie.

Práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část této práce popisuje institucionální rámec Evropské unie, do kterého Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie spadá. Především se zaměřuje na historii, vznik a fungování Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie. Poslední kapitoly teoretické části jsou zaměřeny na problematiku mnohojazyčnosti Evropské unie.

Praktická část je založena na analýze struktury webových stránek Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie a následně na srovnání dostupnosti dokumentů v českém, francouzském a anglickém jazyce. Tato analýza je poté vyhodnocena v závěru. V úplném závěru praktické části je vypracován tříjazyčný glosář pojmů souvisejících s překladem a činností agentury.

Klíčová slova: Evropská unie; CdT; Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie; mnohojazyčnost, webové stránky; dostupnost dokumentů; glosář

Abstract

The topic of this bachelor thesis is the EU linguistic regime in practice: comparison of availability of documents in Czech, French and English languages on the website of the CdT. (Translation Centre for the Bodies of the European Union)

The theoretical part describes the institutional system of the European Union and the position of the CdT in it. Afterwards, it concentrates on the Translation Centre for the Bodies of the European Union in terms of its history, formation and operation.

The practical part is based on the analysis of the website structure of the Translation Centre for the Bodies of the European Union and subsequently on the comparison of the availability of documents in Czech, French and English languages. This analysis is then evaluated in the conclusion. In the complete conclusion of the practical part, a trilingual glossary of terms related to translation is drawn up.

Key words: European Union; CdT; Translation Centre for the Bodies of the European Union; multilingualism; website; availability of documents; glossary

Obsah

1. Úvod	8
2. Institucionální rámec Evropské unie	10
2.1. Hlavní orgány	11
2.1.1. Evropský parlament	11
2.1.2. Evropská rada	12
2.1.3. Rada	12
2.1.4. Evropská komise	12
2.1.5. Soudní dvůr Evropské unie	13
2.1.6. Evropská centrální banka	13
2.1.7. Účetní dvůr	13
2.2. Poradní instituce	14
2.3. Jiné specializované instituce	14
2.4. Interinstitucionální orgány (instituce)	14
2.5. Decentralizované agentury	15
3. Překladačské středisko pro instituce Evropské unie	17
3.1. Historie a vývoj	17
3.2. Funkce	17
3.3. Organizační struktura	18
3.4. Interaktivní terminologie pro Evropu	21
3.5. Mezinárodní spolupráce	22
4. Jazykový režim EU	24
4.1. Právní základ	24
4.2. Jazyky	25
4.2.1. Autentické jazyky	25
4.2.2. Úřední jazyky	25
4.2.3. Pracovní jazyky	26
4.2.4. Regionální a menšinové jazyky	28
4.3. Překlad a tlumočení v EU	28
4.3.1. Překlad pro Evropskou komisi	29
5. Webové stránky CdT	31

5.1. Dostupnost oficiálních webových stránek	31
5.2. Česká verze webových stránek	32
5.2.1. O nás	34
5.2.2. Naše služby	34
5.2.3. Naši partneři.....	34
5.2.4. Pracovní místa.....	35
5.2.5. Veřejné zakázky.....	35
5.2.6. Zprávy	35
5.2.7. Dokumenty.....	36
5.2.8. Kontakt.....	36
5.2.9. Zhodnocení dostupnosti webových stránek v češtině.....	37
5.3. Francouzská verze webových stránek	37
5.4. Anglická verze webových stránek	40
5.5. Celkové srovnání.....	41
6. Dostupnost dokumentů v anglickém, francouzském a českém jazyce.....	42
6.1. Srovnání jazykové dostupnosti všech dokumentů přístupných na webových stránkách CdT	42
6.2. Jazyková dostupnost dokumentů podle kategorií	45
6.2.1. Všeobecné informace CdT.....	45
6.2.2. Nařízení a předpisy	47
6.2.3. Publikace.....	50
6.2.4. Finanční dokumenty	52
6.2.5. Dokumenty správní rady.....	54
6.2.6. Veřejné zakázky.....	56
7. Glosář	58
8. Závěr.....	62
9. Resumé	66
10. Seznam zdrojů.....	70
11. Seznam obrázků, tabulek a grafů	73

1. Úvod

Evropská unie představuje jedinečné hospodářské a politické partnerství mezi evropskými zeměmi, nazývanými členské státy. Společně zaujímají velkou část evropského kontinentu. EU je domovem přibližně 510 milionů lidí, což odpovídá zhruba 7 % světové populace. Občané členských států EU jsou zároveň občany Evropské unie. Jako občané EU máme prospěch ze základních věcí, jež automaticky považujeme za samozřejmost. Patří k nim především mír na evropském kontinentu, to, že jsme součástí světové ekonomiky, a svoboda žít v jiných zemích EU, či naopak do jiných zemí EU cestovat. Evropská unie by bez svých členských států a občanů nemohla existovat. Jako demokratická organizace musí komunikovat s vládami jednotlivých členských států, jejich občany, společnostmi a veřejnými subjekty v jejich vlastním jazyce. Občané EU mají právo vědět, co se děje jejich jménem. Mají právo aktivně se podílet na záležitostech EU, aniž by museli ovládat cizí jazyk. Heslo Evropské unie „Jednota v rozmanitosti“ přesně vystihuje společné odhodlání Evropanů, kteří bojují za harmonické soužití různých zemí a jejich obyvatel a kteří jsou zároveň obklopeni různými kulturami, tradicemi a jazyky tohoto kontinentu. V dnešní moderní době nám technologie poskytují velmi snadný přístup k aktualitám, souborům či dokumentům, které jednotlivé instituce EU přidávají na své webové stránky a díky tomu mají občané a veřejnost volný přístup k informacím o dění v EU. Zásadní otázkou však je, zdali jsou všechny tyto dokumenty přeložené do všech jazyků členských států a zdali jsou dostupné opravdu všem. Právě této otázce se budu věnovat v mé bakalářské práci, která nese název „Jazykový režim EU v praxi: srovnání dostupnosti dokumentů v českém, francouzském a anglickém jazyce na webových stránkách CdT“ (*Centre de traduction des organes de l'Union européenne*), tedy na webových stránkách Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie.

Tato práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části se nejprve zaměřím na institucionální rámec Evropské unie a stručně popíši její nejdůležitější orgány. Následně se budu zabývat samotným Překladatelským střediskem, jeho historií, vývojem a fungováním. Poslední kapitoly této části budou zaměřeny na problematiku mnohojazyčnosti a postavení překladatelů a tlumočnicků v Evropské unii. Informace pro teoretickou část jsou čerpány z odborné literatury, kterou jsem si zapůjčila v Akademické knihovně Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a v Ústřední

knihovně Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Dále pak z oficiálních webových stránek evropských institucí a v neposlední řadě z právních předpisů EU. Praktická část této práce je jádrem celé práce a je zaměřena na dokumenty ve třech jazykových verzích dostupné na webových stránkách Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie. Cílem bude kvantitativní a kvalitativní analýza všech nalezených dokumentů ve formátu PDF (*Portable Document Format*) na výše zmíněné webové stránce. Nejprve se budu zabývat vzhledem a strukturou webových stránek při přepnutí do jiného jazykového režimu, konkrétně do anglického, francouzského a českého jazyka. Dostupnost informací v těchto třech jazykových režimech následně srovnám a vyhodnotím. Poté sečtu dokumenty dostupné na těchto stránkách ke stažení v již zmíněném formátu PDF a uplatním kvantitativní analýzu, abych zjistila poměr jazykové dostupnosti těchto dokumentů. Sečtené dokumenty roztrídím do jednotlivých kategorií a provedu analýzu jazykového poměru v těchto kategoriích jednotlivě. Podle zásady mnohojazyčnosti EU by měly být všechny dokumenty dostupné ve všech jazycích stejnou měrou. V mém případě se jedná o agenturu, která poskytuje jazykové a překladatelské služby, tudíž se očekává, že dokumenty by mohly být dostupné ve všech úředních jazycích.

Domnívám se a stanovuji hypotézu, že všechny dokumenty budou dostupné v anglickém jazyce. Odhaduji, že zastoupení dokumentů ve francouzském jazyce bude o málo nižší než v anglickém jazyce. Podle mého názoru bude dostupnost dokumentů v českém jazyce výrazně nižší než u dvou výše zmiňovaných jazyků, přesto odhaduji, že jedna čtvrtina dokumentů, čili 25 % bude přeložena do češtiny.

Kromě analýzy dostupnosti dokumentů také vytvořím tříjazyčný glosář s tematikou překladu a činností CdT. Po vyhodnocení všech informací provedu v závěru šesté kapitoly porovnání a poté shrnu celou práci ve francouzském resumé.

Z důvodu neexistence knižních zdrojů týkajících se vyloženě Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie se bude se praktická část opírat především o oficiální webové stránky CdT.

2. Institucionální rámec Evropské unie

Podobně jako jiné mezinárodní organizace i Evropská unie (EU) má svůj systém orgánů a „byrokratických“ institucí. Tyto orgány vycházejí z principu sdílení pravomocí a společně usilují o fungování EU. Institucionální struktura EU se však nerovná struktuře mezinárodních organizací. *„Existuje několik typických znaků, které institucionální strukturu EU od obdobných struktur mezinárodních organizací či států odlišují. Jde o relativizování autonomie její stálý rozvoj. Institucionální struktura je spjata s obdobnými strukturami členských států, přičemž toto sepejetí a jeho intenzita jsou v neustálém vývoji.“*¹

Luboš Tichý rozděluje institucionální rámec EU na orgány a instituce, které se liší především v rozhodovací pravomoci. Mezi orgány EU zařazujeme Evropský parlament, Evropskou radu, Radu, Evropskou komisi, Soudní dvůr Evropské unie, Evropskou centrální banku a Účetní dvůr. Tyto orgány svou rozhodovací pravomoc uplatňují ve své legislativní, exekutivní a soudní činnosti. Instituce jsou naopak vybavené funkcí poradní. *„Další evidentní rozdíl mezi orgány a institucemi spočívá v způsobu jejich konstituování a jejich počtu. V případě orgánů je jejich ustavení upraveno primárním právem a jejich počet je ve Smlouvě přesně definován. To neplatí o institucích, jejichž ustavení je především v pravomoci některých orgánů a jejichž počet ani druh nejsou výslovně určeny“*² Všechny ostatní entity kromě výše vyjmenovaných považujeme za instituce, mezi které se tedy řadí i Překladačské středisko pro instituce Evropské unie.

*Institucionální rámec Unie byl naposledy nejvýznamněji reformován Lisabonskou smlouvou. Cílem této reformy bylo zajistit efektivní fungování Unie, posílit institucionální rovnováhu po jejím rozšíření a reflektovat hlubší integraci v unijních politikách, kterou Lisabonská smlouva přinesla.“*³

¹ TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 120

² tamtéž, s. 120

³ TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7, s. 159

2.1. Hlavní orgány

V této kapitole se budu zabývat hlavními orgány EU a jejich stručnou charakteristikou. Dle čl. 13 Smlouvy o Evropské unii (SEU)⁴ jsou hlavními orgány Unie:

- Evropský parlament
- Evropská rada
- Rada
- Evropská komise
- Soudní dvůr Evropské unie
- Evropská centrální banka
- Účetní dvůr

„Historický vývoj evropských integračních uskupení vyústil v institucionální trojúhelník tvořený Evropským parlamentem, Radou a Komisí, který se stal základem institucionální struktury Unie. Je to právě tento institucionální trojúhelník, jenž hraje roli i v její rozhodovací činnosti a v legislativním procesu. Postupem času byly dotvářeny další orgány Unie v závislosti na postupu jednotlivých integračních kroků.“⁵

2.1.1. Evropský parlament

Posláním Evropského parlamentu je především zastupovat občany EU. Dává hlas občanům členských zemí, kteří volí jeho poslance na následujících pět let. Evropský parlament sídlí ve Štrasburku, Bruselu a Lucemburku a jeho předsedou je momentálně od roku 2017 Antonio Tajani. V Parlamentu zasedá 751 poslanců ze všech zemí Unie. *„Společně s Radou vykonává legislativní a rozpočtovou funkci. Vykonává funkce politické kontroly a konzultace v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami.“⁶* Volí předsedu Evropské komise a schvaluje 28 členů Komise jako sbor. V neposlední řadě schvaluje rozpočet Evropské unie.⁷

⁴ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2015 [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

⁵ TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7, s. 159

⁶ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2016 [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

⁷ PITROVÁ, Markéta. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politický ústav, 1999. ISBN 80-210-2237-X, s. 146

2.1.2. Evropská rada

Evropská rada, sídlící v belgickém Bruselu, „je hlavním politickým orgánem EU, který stojí na vrcholu institucionálního systému Evropské unie“⁸. Tvoří ji hlavy států a předsedové vlád členských států, předseda Evropské rady a předseda Komise, kteří se scházejí nejméně čtyřikrát za rok. Jejich zasedání se často označují jako „summity“. Evropská rada podporuje především rozvoj EU a „vymezuje její obecné politické směry a priority.“⁹ Na rozdíl od Evropského parlamentu nevykonává legislativní funkci (čl. 15 SEU)¹⁰. V jejím čele stojí předseda, který se volí každého dva a půl roku. Současným předsedou Evropské rady je Donald Tusk.

2.1.3. Rada

Dle čl. 16 SEU, „Rada vykonává společně s Evropským parlamentem legislativní a rozpočtovou funkci.“¹¹ Scházejí se zde ministři ze všech zemí EU, aby jednali o záležitostech EU a přijímali rozhodnutí o politice a právních předpisech EU. „V institucionálním systému EU představuje orgán mezivládní povahy. Jeho hlavní úlohou je normotvorba.“¹² V čele Rady je vždy představitel členské země, který se mění jednou za šest měsíců, tzv. rotující předsednictví.¹³

2.1.4. Evropská komise

Evropská komise je „výkonným orgánem“ EU, který je tvořen komisaři z každé členské země a předsedou Komise ustavenými na pětileté funkční období. Navrhuje nové právní předpisy a programy v obecném zájmu EU. „Zajišťuje uplatňování Smluv a opatření přijatých orgány na jejich základě. Pod kontrolou Soudního dvora Evropské unie dohlíží na uplatňování práva Unie. Plní rozpočet a řídí programy. Vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce v souladu s podmínkami stanovenými

⁸ Euroskop [online]. [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/90/sekce/evropska-rada/>

⁹ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii [online]. 2016 [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

¹⁰ tamtéž

¹¹ tamtéž

¹² TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 133

¹³ DEFARGES, Philippe Moreau. *Evropské instituce*. Přeložila M. KARLICKÁ. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0086-2, s. 15

Smlouvami. “(čl. 17 SEU)¹⁴ Evropská komise sídlí v Bruselu a jejím předsedou je Jean-Claude Juncker.

2.1.5. Soudní dvůr Evropské unie

Od doby vzniku Unie již bylo vytvořeno nemálo právních předpisů EU a při jejich zavádění do praxe v jednotlivých zemích EU může snadno dojít ke sporům.¹⁵ Soudní dvůr je vrcholným orgánem, jenž dohlíží na dodržování práva uvnitř Unie. „*Skládá se ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. Soudní dvůr se skládá z jednoho soudce z každého členského státu. Jsou mu nápomocni generální advokáti. Tribunál se skládá z nejméně jednoho soudce z každého členského státu.*“ (čl. 19 SEU)¹⁶

2.1.6. Evropská centrální banka

Evropská centrální banka (ECB) je orgánem měnové politiky, která zabezpečuje stabilitu cen v eurozóně - tedy v zemích, kde je měnou euro. Jejím sídlem je Frankfurt nad Mohanem. ECB je naprosto nezávislý orgán, jelikož není podřízen žádnému jinému orgánu Unie ani členských států.¹⁷

2.1.7. Účetní dvůr

Posledním hlavním orgánem je Účetní dvůr, který přezkoumává účetnictví příjmů a výdajů EU, „*jakož i jednotlivých institucí a jiných subjektů Unii zřízených. Kontrola příjmů se týká i členských států, jakmile spravují příjmy nebo výdaje Unie.*“¹⁸ Účetní dvůr, sídlící v Lucemburku, se skládá z auditorů navržených členským státem a jmenovaných na dobu 6 let. Předseda Účetního dvoru je naopak volen na 3 roky.¹⁹

¹⁴ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2016 [cit. 15. 03. 2019]. Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

¹⁵ *EU&JÁ*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. ISBN 978-92-79-64066-7, s. 21

¹⁶ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2016 [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

¹⁷ *Euroskop* [online]. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/82/sekce/evropska-centralni-banka/>

¹⁸ TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7, s. 184

¹⁹ tamtéž, s. 184

2.2. Poradní instituce

Jak již bylo výše zmíněno, institucionální rámec EU je rozdělen na orgány a instituce. Čl. 13 SEU²⁰ také odlišuje od hlavních orgánů pomocné instituce, a sice **Hospodářský a sociální výbor** a **Výbor regionů**. Tyto dvě instituce jsou nápomocné především Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. Jsou nezávislé a vykonávají svou činnost v obecném zájmu Unie. „*Oba výbory se zejména účastní legislativního procesu, kdy jsou v případech stanovených SFEU konzultovány. Jejich stanovisko je obligatorním požadavkem, jehož nesplnění způsobuje porušení základních náležitostí legislativního postupu a je důvodem pro zrušení legislativního aktu Evropským soudním dvorem v řízení o neplatnosti.*“²¹

2.3. Jiné specializované instituce

Mezi tyto specializované instituce se zařazuje např.:

- Evropská investiční banka, která má za úkol přispívat k vyváženému rozvoji vnitřního trhu a poskytovat finanční prostředky na projekty EU,
- Evropský veřejný ochránce práv (ombudsman), který přijímá a vyřizuje stížnosti občanů na orgány a instituce EU,
- Evropský inspektor ochrany údajů, který zpracovává osobní údaje a dohlíží na to, aby všechny orgány a instituce EU respektovaly právo občanů na soukromí

2.4. Interinstitucionální orgány (instituce)

Do této podkapitoly patří:

- Úřad pro publikace EU, který zajišťuje vydávání a distribuci publikací EU,
- Evropský úřad pro výběr personálu specializující se na organizaci veřejných výběrových řízení s cílem obsadit místa v institucích EU,

²⁰ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2016 [cit. 04. 03. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>

²¹ TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 154

- Evropská správní škola, která „poskytuje zaměstnancům EU další vzdělávání a užší specializaci“²²
- Skupina pro reakci na počítačové hrozby (CERT), která se zabývá riziky ohrožujícími počítačové systémy orgánů EU

2.5. Decentralizované agentury

Decentralizované agentury se od institucí a orgánů EU liší tím, že se jedná o samostatné právní subjekty zřízené za účelem provedení konkrétních úkolů podle práva EU. Tyto agentury byly zřízeny především proto, aby plnily vědecké a technické úkony a napomáhaly orgánům EU při provádění jejich politiky a přijímání rozhodnutí. V rámci fungování EU má činnost agentur velice zásadní význam. Zabývají se problematikou, která se týká občanů žijících v EU a ovlivňuje je. Každá agentura má své konkrétní zaměření, kterých je nespočetně mnoho. Jsou jimi např. potraviny a výživa, léčiva, chemické látky, vzdělávání, pracovní podmínky, spravedlnost, bezpečnost dopravy, bezpečnost obecně, základní lidská práva, věda apod. Tyto agentury jsou rozmístěny po celé EU.²³

„Důvod rozšíření systému agentur, odborných nezávislých regulátorů s poměrně úzce vymezenou věcnou působností, spočívá v hlubší proměně chápání funkce stát v liberálně demokratických společnostech, kdy hlavním úkolem státu se stalo korigovat chyby volného trhu prostřednictvím regulace. S privatizací státních podniků a zavedením hospodářské soutěže do citlivých sektorů dosud ovládaných státem bylo třeba vytvořit nové systémy dohledu nad takto privatizovanými oblastmi. Nový systém vyžadoval vysokou odbornost, rychlou reakci, stálost a nezávislost na jiných zájmech. Ani parlament, ani vláda nebyly schopny tyto požadavky splnit. Řešením bylo vytvořit v rámci exekutivní moci dostatečně oddělené a soběstačné profesionální agentury s jasně vymezenými úkoly a dostatečnými a flexibilními nástroji pro jejich naplnění, jejichž rozhodnutí budou podléhat soudnímu přezkumu, které ale nebudou závislé na principu majoritního vládnutí.“²⁴

²² TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 162

²³ *Evropská unie. EUROPA.: Decentralizované agentury*. [online]. [1. 4. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/decentralised-agencies_cs

²⁴ TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 162

Dle Luboše Tichého rozdělujeme decentralizované agentury na:²⁵

- Agentury vnitřního trhu a společných politik
 - Agentury dohledu nad finančním trhem
 - Agentury vnitřního trhu
 - Agentury zemědělské politiky a politiky rybolovu
 - Agentury dopravní politiky
 - Agentury politiky transevropských sítí
 - Agentury politiky veřejného zdraví a ochrany spotřebitele
 - Agentury politiky životního prostředí
 - Agentury vzdělávací politiky a politiky výzkumu a technologického rozvoje
 - Společné agentury
- Agentury prostoru svobody, bezpečnosti a práva
 - Agentury na ochranu lidských práv
 - Agentury pro ochranu vnějších hranic, azyl a přistěhovalectví
 - Agentury justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce
- Agentury společné zahraniční a bezpečnostní politiky
- Agentury EUROATOM

Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie je společná agentura, která poskytuje překladatelské služby ostatním institucím EU. Zařazuje se tedy do poslední zmiňované kategorie institucionálního rámce EU, mezi decentralizované agentury.

²⁵ TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6, s. 164-172

3. Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie

Tato kapitola se bude zabývat samotným Překladatelským střediskem pro instituce Evropské unie (CdT). Popíše jeho stručnou historii, vývoj, jeho funkci a organizační strukturu. Hlavním zdrojem této kapitoly je webová stránka CdT.

3.1. Historie a vývoj²⁶

Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie vzniklo dne 28. listopadu 1994 v Lucemburku, kdy Rada Evropské unie přijala **nařízení (ES) č. 2965/94**²⁷ o zřízení překladatelského střediska. Jeho posláním je poskytování překladatelských služeb ostatním decentralizovaným agenturám Evropské unie. Rok poté bylo přijato nařízení, které rozšiřuje portfolio zákazníků a svěřuje překladatelskému středisku úlohu v rámci interinstitucionální spolupráce. V roce 1996 začalo CdT překládat první ochranné známky Společenství pro Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu. S vývojem střediska rapidně rostl i počet přeložených stran a počet zákazníků. Např. v roce 1998 to bylo přesně 200 000 přeložených stran a v tu dobu mělo 12 stálých klientů. V roce 2003 získalo CdT své první ocenění, a to cenu a excelenci, která byla udělena Evropskou nadací pro řízení kvality (EFQM). Téhož roku bylo jmenováno iniciátorem a vedoucím projektu IATE (Interaktivní terminologie pro Evropu), společné terminologické databáze pro všechny orgány a instituce EU. Po rozšíření Unie v roce 2004 se počet úředních jazyků téměř dvojnásobně zvýšil (z 11 na 20), což byl začátek nové éry v činnosti překladatelského střediska. Dnes pracuje CdT již s 24 jazyky evropských zemí a má na kontě přes 9 000 000 stran překladů.

3.2. Funkce²⁸

Jak již bylo zmíněno, Překladatelské středisko pro instituce EU zprostředkovává překladatelské služby pro decentralizované agentury a v obdobích nadměrného pracovního vytížení pomáhá orgánům a institucím Evropské unie, které mají vlastní překladatelské útvary. CdT nabízí kromě překladatelských služeb také korekturu textů, jazykové poradenství, tvorbu titulků, glosářů a revizi či modifikaci překladů. Se svými

²⁶ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Z naší historie* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/z-nasi-historie>

²⁷ *Nařízení Rady (ES) č. 2965/94*. [online]. 1994 [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31994R2965>

²⁸ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Naše služby* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/services>

200 zaměstnanci v současné době zajišťuje překlady pro 50 agentur, orgánů a institucí Evropské unie.

*„Dalším hlavním úkolem střediska je přispívat k interinstitucionální spolupráci mezi různými překladatelskými útvary orgánů a institucí Evropské unie s cílem racionalizovat pracovní metody, harmonizovat postupy a celkově snižovat náklady v oblasti překladů.“*²⁹

3.3. Organizační struktura

Správní rada

Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie řídí správní rada, kterou tvoří zástupci zákazníků střediska, jeden zástupce každého členského státu EU a dva zástupci Evropské komise. Dle čl. 5 nařízení (ES) č. 2965/94 jsou členové správní rady jmenováni na tříleté období a mohou být jmenováni opakovaně. Předsedou správní rady je Rytis Martikonis.

Ředitel³⁰

Každodenní činnosti vykonávají zaměstnanci pod dohledem ředitele překladatelského střediska. Ředitel je zákonným zástupcem agentury a je podřízen správní radě. Mezi jeho povinnosti patří příprava a dodržování plánu práce, rozpočtu, plnění úkolů určených překladatelskému středisku a veškeré personální otázky. V současnosti je ředitelem CdT Benoît Vitale (od ledna 2019).

Odbor překladů³¹

Odbor překladů je největším odborem překladatelského střediska, připadá na něj více než polovina všech zaměstnanců. Odbor překladů se dělí na Oddělení pro vnější vztahy a komunikaci, které je v trvalém kontaktu se zákazníky a širokou veřejností. Dále pak Oddělení ugrofinských a baltských jazyků a 1. skupiny slovanských jazyků, Oddělení germánských jazyků a 2. skupiny slovanských jazyků a Oddělení románských a středomořských jazyků. Odboru překladů předsedá Thierry Fontenelle.

²⁹ Generální ředitelství pro tlumočení. *Tlumočení a překládání pro EU*. Evropská komise, 2013

³⁰ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Ředitel* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/reditel-cs>

³¹ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor překladů* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-prekladu-cs>

- **Překladaelé**

Každá jazyková skupina se poté dělí na překladaelské týmy, jeden pro každý úřední jazyk EU. Překladaelé střediska musí mít vzdělání nejlépe jazykového směru a všichni překladaají do svého mateřského jazyka.

Zaměstnanci a především překladaelé CdT mají možnost se během profesního života dále vzdělávat. Je jim nabízena tzv. odborná příprava, jak v oblasti jazykového vzdělávání, tak v oblastech specifických pro jednotlivé zákazníky. „*Interní překladaelé překladaají a revidují dokumenty, ale i ochranné známky. Překladaají také titulky pro videa, sestavují glosáře a přispívají do interinstitucionální terminologické databáze IATE.*“³²

Odbor podpory překlada³³

Odbor podpory překlada je ústředním prvkem činností překladaelského střediska, který udržuje plynulý chod střediska a zajišťuje, aby jeho služby byly poskytovány bez problémů a efektivně. V čele Odboru podpory překlada je Mauro Bubnic. Tvoří jej Oddělení řízení překladaelské činnosti a Oddělení pro rozvoj činnosti a podporu překladaelské činnosti.

Oddělení řízení překladaelské činnosti je odpovědné za zpracování zakázek zákazníků podaných překladaelskému středisku, a to od přijetí zakázek po dodání hotových dokumentů. Oddělení pro rozvoj činnosti a podporu překladaelské činnosti je naopak dále rozděleno do dalších skupin:

- „*Skupina pro rozvoj činnosti, jejímž cílem je sledovat trendy a inovace v odvětví jazykových služeb (nástroje, pracovní metody a nové služby) a analyzovat způsoby, jakými může středisko co nejlépe pomáhat zákazníkům s plněním jejich komunikačních potřeb.*
- *Skupina pro správu korpusu a terminologie, která poskytuje a udržuje specializované jazykové zdroje a nástroje v oblasti terminologie, referenčních dokumentů, překladaových pamětí a strojového překlada.*

³² *Překladaelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor překladaů* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-preklada-cs>

³³ *Překladaelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor podpory překlada* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-podpory-preklada-cs>

- *Skupina pro ochranné známky EU a průmyslové vzory Společenství, která řídí celý pracovní tok v oblasti překladu ochranných známek EU a průmyslových vzorů Společenství.*
- *Skupina pro podporu a rozvoj databáze IATE a portálu EurTerm (interinstitucionální platformy pro spolupráci terminologů), jejichž koordinaci a hostování překladatelské středisko zajišťuje.*³⁴

Odbor správy³⁵

Odbor správy zajišťuje administrativní a technickou podporu v několika oblastech - lidské zdroje, rozpočet, právní záležitosti, účetnictví, infrastruktura či bezpečnost. Tvoří jej dále Skupina pro finanční záležitosti, Oddělení strategického plánování, Právní oddělení, Oddělení infrastruktury a ostraha a v neposlední řadě Personální oddělení. Předsedou Odboru správy je Silvana Miggiano.

Odbor informatiky³⁶

Pro překladatelské služby jsou zcela nezbytné nejrůznější moderní technologie, aplikace či ostatní vybavení, o které se stará právě Odbor informatiky. Dělí se dále na Vývojové oddělení, Oddělení uživatelské podpory a Oddělení infrastruktury IT. Předsedá mu Pascal Dufour.

Výbor zaměstnanců³⁷

Výbor zaměstnanců zastupuje především zájmy zaměstnanců střediska ve vztahu k vedení a zajišťuje pravidelný kontakt mezi vedením a zaměstnanci. Vyvíjí činnost na obecné úrovni, a to ochranou zájmů zaměstnanců jako celku, i na úrovni jednotlivců. Členy výboru jsou voleni zaměstnanci na tříleté funkční období. Výbor zaměstnanců se skládá z pěti členů a pěti náhradníků.

„Jeho hlavními povinnostmi jsou:

³⁴ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor podpory překladu* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-podpory-prekladu-cs>

³⁵ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor správy* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-spravy-cs>

³⁶ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor informatiky* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-informatiky-cs>

³⁷ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Výbor zaměstnanců* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/vybor-zamestnancu-cs>

- vydávání stanovisek ke správním záležitostem a záležitostem týkajícím se zaměstnanců (obecná prováděcí ustanovení, plán personální politiky atd.),
- jmenování zástupců do výběrových řízení na nové zaměstnance,
- předkládání návrhů týkajících se organizace a fungování střediska i zlepšování pracovních podmínek nebo obecných životních podmínek zaměstnanců,
- aktivní zapojení do diskuzí týkajících se personální politiky obecně, a to prostřednictvím shromáždění výborů zaměstnanců agentur (AASC),
- účast na činnosti orgánů sociální péče, které středisko zřídilo pro své zaměstnance, například Interinstitucionálního výboru pro společenské aktivity.³⁸

3.4. Interaktivní terminologie pro Evropu³⁹

Interaktivní terminologie pro Evropu, z angličtiny Inter-Active Terminology database for Europe (IATE), je jedním z nejvýraznějších úspěchů interinstitucionální spolupráce. IATE je terminologická databáze Evropské unie, která spojuje terminologické zdroje všech překladatelských oddělení orgánů a institucí EU. Jejím hlavním úkolem je poskytovat webovou infrastrukturu pro veškeré terminologické zdroje EU, a tím zlepšit dostupnost informací.

„IATE tak nahrazuje původní oblíbenou databázi Eurodicautom, původně Dicautom, průkopnickou terminologickou banku Evropské komise z roku 1975. Ta byla od roku 1980 přístupná online v rámci Komise. Jak se Evropské společenství zvětšovalo, banka se rozrostla ze šesti na sedm, devět a nakonec 11 jazyků.“⁴⁰ Projekt IATE byl poprvé zahájen v roce 1999 překladatelským střediskem, které zároveň řídí technické aspekty projektu jménem jeho partnerů: překladatelských služeb Evropské komise, Rady Evropské unie, Evropského parlamentu, Účetního dvora, Evropského hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů, Generálního ředitelství pro tlumočení Evropského parlamentu, Generálního ředitelství pro tlumočení Evropské komise, Soudního dvora, Evropské investiční banky, Úřadu pro publikace a Evropské centrální banky. Před zahájením tohoto projektu měly téměř všechny výše uvedené orgány a instituce své vlastní terminologické databáze, dnes jsou však všechny sbírky termínů z

³⁸ *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Výbor zaměstnanců* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/vybor-zamestnancu-cs>

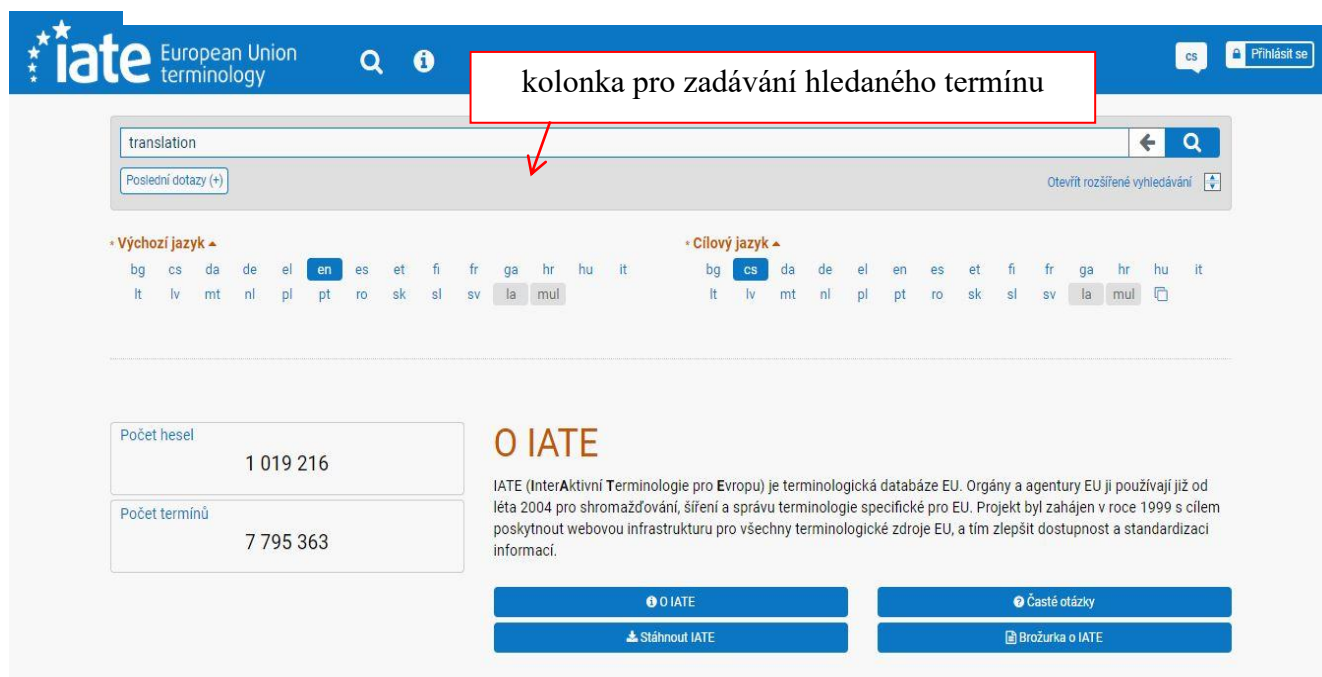
³⁹ *IATE: O IATE* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/about>

⁴⁰ *JTP: IATE* [online]. [cit. 01. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.jtpunion.org/K-profesi/Odborne/IATE-nova-terminologicka-pomucka>

překladačských služeb orgánů a institucí EU spojeny do jediné sdílené terminologické databáze IATE. Orgány a instituce EU tuto databázi využívají již od roku 2004 především pro shromažďování a správu terminologie specifické pro Unii. S počtem přibližně 9 milionů termínů je IATE v současné době nejrozsáhlejší terminologickou databází na světě. Databáze je mimo jiné dostupná široké veřejnosti online, a sice na odkazu <http://iate.europa.eu>.

Na obrázku je vidět vzhled webových stránek IATE dostupných na výše zmíněném odkazu. Hned na úvodní stránce je zcela nepřehlédnutelná databáze termínů specifických pro EU v 24 úředních jazycích. Uživatel IATE má možnost výběru výchozího a cílového jazyka, a poté do náležité kolonky zadá hledaný termín (viz obrázek).

Obrázek 1: Úvodní stránka IATE; úpravy autorka



Zdroj: IATE⁴¹

3.5. Mezinárodní spolupráce

CdT má velký význam také na mezinárodních fórech. Je totiž členem mezinárodního setkání IAMLADP (z angličtiny *International Annual Meeting on Language Arrangements, Documentation and Publication*). Na tomto každoročním setkání se jedná o jazykových záležitostech, dokumentaci a publikacích. IAMLADP je síť

⁴¹ IATE [online]. [cit. 2. 4. 2019]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/home>

pracovníků mezinárodních organizací, která zaměstnává poskytovatele konferenčních a jazykových služeb, především pak překladatele a tlumočníky. Jejím hlavním cílem je zvyšování kvality a nákladové efektivnosti konferenčních, jazykových a publikačních služeb. IAMLADP sdružuje přibližně 10 000 jazykových profesionálů a předsedá jí Organizace spojených národů. CdT pro IAMLADP připravilo např. řadu kurzů odborné přípravy a za posledních několik let je nabídlo stovkám překladatelů z organizací, které IAMLADP sdružuje.⁴²

⁴² *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Spolupráce s mezinárodními organizacemi* [online]. [cit. 05. 04. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/spoluprace-s-mezinarodnimi-organizacemi-cs>

4. Jazykový režim EU

Evropská unie představuje širokou škálu národů, kultur, tradic a samozřejmě jazyků, a proto není divu, že jedno z jejích hlavních hesel zní „Jednota v rozmanitosti“. Jelikož EU uznává právo na identitu a jejím závazkem je hájit svobodu projevu, ať už mluveného, či písemného, mnohojazyčnost je zde nezbytným prvkem.

V počátcích evropské integrace začaly orgány fungovat pouze se čtyřmi jazyky. Byly jimi nizozemština, italština, němčina a francouzština, které byly úředními jazyky již od počátku existence Společenství. Nyní Evropská unie sdružuje 28 států a využívá 24 úředních a pracovních jazyků. Tím však není nikterak zmenšen význam jazyků národnostních menšin. V některých případech využívá EU dokonce i řadu regionálních jazyků z různých členských států.

Evropská unie jako demokratická organizace nemůže mít jazykový režim založený na upřednostnění pouze několika jazyků, ale musí komunikovat se svými občany v jejich vlastním jazyce. To samé platí pro vlády jednotlivých států a vnitrostátní orgány, soukromý sektor a další organizace v celé EU. Evropané mají právo být informováni ve svém jazyce, jaké činnosti jsou jejich jménem vykonávány, aby se také mohli do okolního dění aktivně zapojit.

4.1. Právní základ⁴³

Stěžejním požadavkem demokratické legitimacy Evropské unie je, aby všichni u jednacího stolu mohli mluvit vlastním jazykem a měli v tomto jazyce k dispozici potřebné dokumenty. Pro porozumění a vyslovování názorů na jednáních by neměly existovat žádné překážky.

Základem pro mnohojazyčnost byly již zřizovací smlouvy.

Aktuálním právním základem je **čl. 55 Smlouvy o Evropské unii a nařízení č. 1/1958** o užívání oficiálních jazyků v Evropském hospodářském společenství, které se postupně s přibývajícími členskými státy aktualizovalo. O zásadách mnohojazyčnosti se zmiňuje i **Listina základních práv EU** z roku 2000, která Unii zakazuje diskriminaci na základě jazyka (čl. 21) a nařizuje jí respektovat jazykovou rozmanitost (čl. 22).

⁴³ *Evropský parlament: Jazyková politika* [online]. [cit. 27. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/142/language-policy>

Dle **čl. 24 SFEU** má každý občan EU právo písemně se obrátit na kterýkoli orgán či instituci v jednom z těchto jazyků a je oprávněný obdržet odpověď ve stejném jazyce.

„Jazykový režim EU je velmi citlivou záležitostí, a proto si členské státy v této oblasti ponechávají právo veta. Podle čl. 342 SFEU jej určuje jednomyslně Rada formou nařízení. Jazykový režim určuje od založení Společenství nařízení č. 1/58 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství ve znění pozdějších předpisů. Pro soudní řízení před unijními soudy platí nicméně zvláštní pravidla.

V souladu s tímto jazykovým režimem jsou zejména zřizovací smlouvy, včetně smluv novelizujících, dostupné a rozhodné ve všech úředních jazycích Unie. To platí se zanedbatelnými výjimkami i pro sekundární právo (nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska). Úřední věstník Evropské unie tak vychází ve zněních všech úředních jazyků. Při rozšíření Unie se přitom vždy zpětně překládají platné a dříve přijaté právní předpisy, které jsou vyhlášeny ve zvláštním vydání úředního věstníku.“⁴⁴

4.2. Jazyky

4.2.1. Autentické jazyky

Autentickými jazyky rozumíme jazyky primárního práva, tedy jazyky zřizovacích smluv. Jak jsem již výše zmínila, na samém počátku EU byly autentické jazyky pouze čtyři, a sice nizozemština, italština, němčina a francouzština. Počet autentických jazyků je odvozen od počtu členských států, tudíž je jejich počet dnes navýšen na 24 jazyků. Kromě čtyř zmíněných jsou jimi navíc: angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, chorvatština, irština, litevština, lotyština, maďarština, maltština, polština, portugalská, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština.

4.2.2. Úřední jazyky

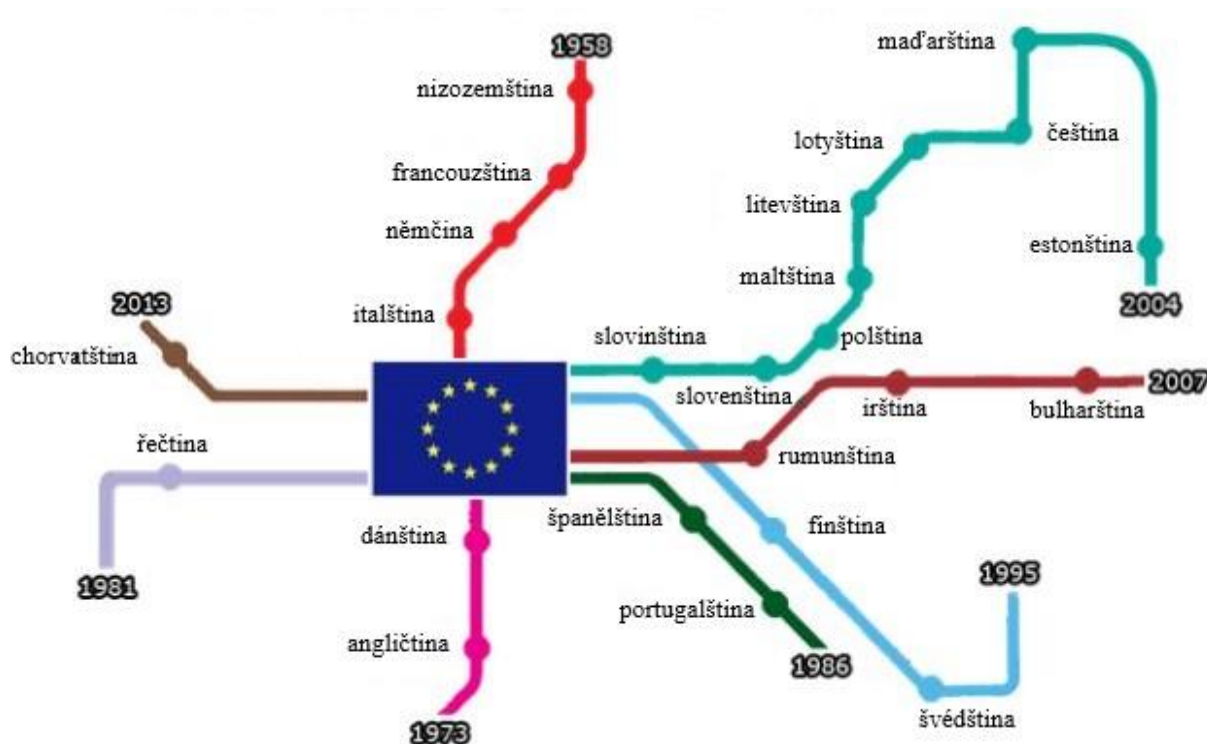
Evropská unie je tedy plně mnohojazyčná a jejími úředními jazyky jsou všechny celostátní úřední jazyky členských států. Počínaje 1. červencem 2013 má Unie celkem 24 úředních jazyků: angličtinu, bulharštinu, češtinu, dánštinu, estonštinu, finštinu, francouzštinu, chorvatštinu, irštinu, italštinu, litevštinu, lotyštinu, maďarštinu, maltštinu, němčinu, nizozemštinu, polštinu, portugalskou, rumunštinu, řečtinu,

⁴⁴ TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7, s. 187

slovenštinu, slovinštinu, španělštinu a švédštinu.

Překladaelé EU zpřístupňují dokumenty ve všech úředních jazycích, jelikož orgány EU schvalují právní předpisy, které platí přímo pro každého člena EU. Občané by zároveň měli mít možnost sledovat celý legislativní proces ve svém vlastním jazyce a moci se v něm na orgány a instituce Unie obracet.

Obrázek 2: Úřední jazyky EU v průběhu času



Zdroj: Překládání pro Evropskou komisi a jiné instituce EU⁴⁵

4.2.3. Pracovní jazyky

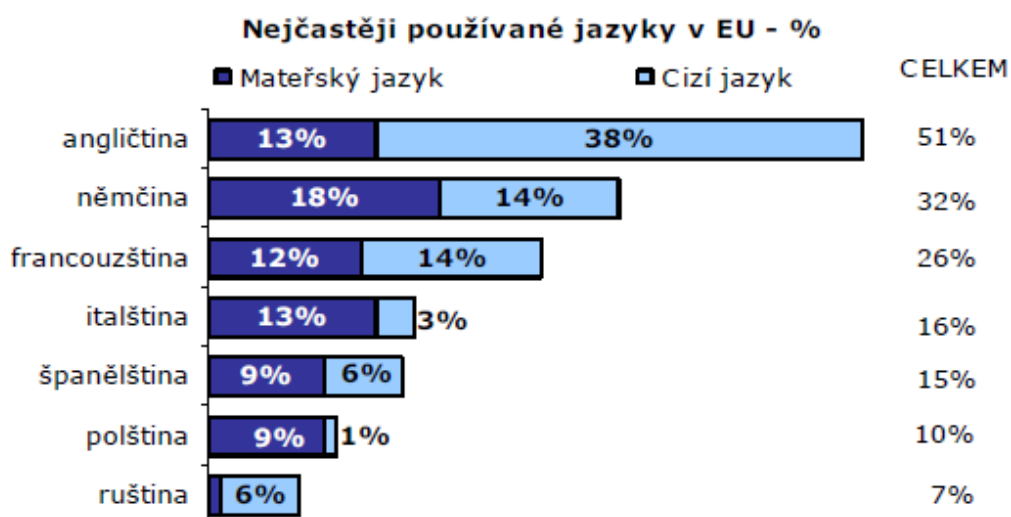
Pracovními jazyky jsou podle čl. 1 nařízení 1/58 všechny úřední jazyky EU. Veškeré podklady pro důležitá jednání se proto překládají do všech těchto jazyků. Podle možností tlumočnické služby se do nich tlumočí i veřejně přístupná jednání orgánů Unie. Stejně tak mají občané EU právo obracet se na unijní orgány v kterémkoli z úředních jazyků Unie a mají právo na odpověď ve svém jazyce.⁴⁶

⁴⁵ ZEMÁNEK, Vítězslav. *Překládání pro Evropskou komisi a jiné instituce EU*. [online]. 2015 [28. 3. 2019]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/11133666/>

⁴⁶ TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7, s. 188

Pro zajištění lepší komunikace si orgány a instituce EU určily pracovní jazyky, které používají při své běžné činnosti. Anglický jazyk je v unijních institucích zcela jistě nejdominantnějším jazykem a spolu s němčinou a francouzštinou patří mezi nejpoužívanější pracovní jazyky. S ohledem na každodenní používání angličtiny jako pracovního jazyka se prozatím nezvažuje její vyřazení po předpokládaném vystoupení Spojeného království z EU (tzv. *brexitu*). Oficiálně se totiž tento jazyk používá dále na Maltě a v Irsku a mimo jiné existuje řada členských států, které se mezi sebou dorozumívají právě anglickým jazykem.

Obrázek 3: Nejčastěji používané jazyky v EU



Zdroj: Evropané a jejich jazyky⁴⁷

⁴⁷ Speciální EUROBAROMETR 243: „Evropané a jejich jazyky“ [online]. [cit. 02. 04. 2019]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_243_sum_cs.pdf

4.2.4. Regionální a menšinové jazyky

Jazyková diverzita nezahrnuje pouze úřední a pracovní jazyky, ale i regionální a menšinové jazyky. V Evropské unii najdeme více než 60 původních regionálních a menšinových jazyků, kterými hovoří přibližně 40 milionů osob.

„Existují tři obecně uznávané kategorie regionálních nebo menšinových jazyků:

- *jazyky, které jsou specifické pro daný region, jenž se může celý nacházet na území určitého státu nebo se může jednat o přeshraniční region, a které zároveň v žádné zemi EU nejsou převládajícím jazykem. K těmto jazykům patří například baskičtina, bretonština, friština, katalánština, sardinština a welština;*
- *jazyky, jimiž hovoří menšina obyvatel v jedné zemi EU a které jsou úředními jazyky v jiné zemi: například němčina v jižním Dánsku, francouzština v regionu Vallée d'Aoste v severní Itálii a maďarština na Slovensku;*
- *neteritoriální jazyky, například jazyky romských nebo židovských komunit v EU (romština a jidiš)“⁴⁸*

Právní postavení těchto jazyků a podpora, kterou dostávají, závisí na rozhodnutí jednotlivých členských států, se kterými Evropská komise udržuje otevřený dialog z důvodu podpory jazykové rozmanitosti v co nejširším rozsahu. Iniciativy na ochranu menšinových jazyků a podporu jejich výuky mohou získat finanční prostředky z nového programu EU ve prospěch vzdělávání a odborné přípravy Erasmus+.⁴⁹

4.3. Překlad a tlumočení v EU

V unijních institucích pracuje na trvalý úvazek kolem 4 300 překladatelů a 1000 tlumočnicků, další mohou být najímání jako externisté. Jsou to pracovníci jazykových útvarů jednotlivých orgánů a institucí EU. Cílem jazykových služeb v orgánech Evropské unie je podporovat a udržovat mnohojazyčnost a umožnit tak jejím občanům být součástí veškerého dění v EU. Zatímco práce tlumočnicků funguje především uvnitř institucí, překladatelská práce umožňuje Evropské unii splnit její právní závazky, co se týče komunikace s veřejností. Samozřejmostí je, že se tento mnohojazyčný rámec musí

⁴⁸ ÚŘAD PRO PUBLIKACE EU, *Řeč pro Evropu*. [online]. [cit. 28. 03. 2019]. Dostupné z: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6743270a-7a79-4613-97ad-66a90bd2e30e/language-cs>

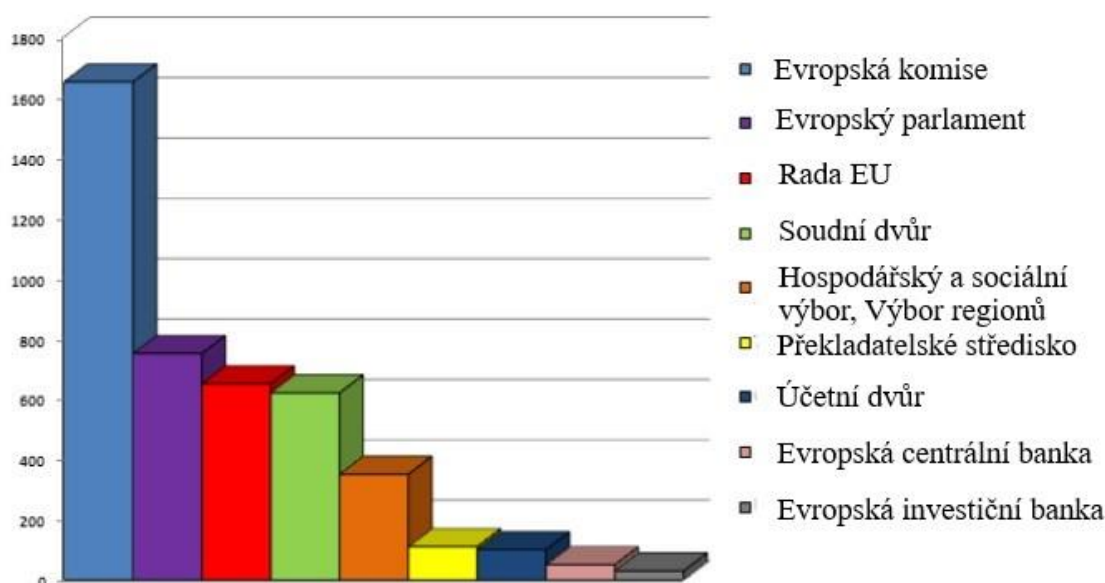
⁴⁹ *Evropská unie. EUROPA: Mnohojazyčnost*. [online]. [cit. 28. 03. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/multilingualism_cs

nezbytně opírat o profesionální lingvisty a odborníky ve svém oboru. Překladačské a tlumočnické útvary existují v rámci Evropské komise, Evropského parlamentu, Rady, Soudního dvora, Účetního dvora, Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů, přičemž Rada, Účetní dvůr, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů mají pouze překladačský útvar.

Na následujícím obrázku je možné vidět zastoupení překladatelů v jednotlivých orgánech a institucích EU.

Obrázek 4: Překladatelé v institucích; český překlad autorka

Překladatelé v institucích EU



Zdroj: Překládání pro Evropskou komisi a jiné instituce EU⁵⁰

4.3.1. Překlad pro Evropskou komisi

Součástí Evropské komise jsou dvě ředitelství:

- Generální ředitelství pro překlady, jehož úkolem je poskytování vysoce kvalitních jazykových služeb, od překladů po redakci textů či překlad internetových stránek,

⁵⁰ ZEMÁNEK, Vítězslav. *Překládání pro Evropskou komisi a jiné instituce EU*. [online]. 2015 [28. 03. 2019]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/11133666/>

- Generální ředitelství pro tlumočení, které zajišťuje tlumočení na jednáních organizovaných Komisí či jinými orgány, pro něž pracuje, a zároveň organizuje konference pro útvary Komise.

Tato ředitelství zaměstnávají přibližně 1600 překladatelů, 560 tlumočnicků a 700 podpůrných pracovníků, kteří jsou zaměřeni na konkrétní oblasti, jako jsou např. zemědělství, rozpočet, životní prostředí, ekonomika, hospodářská soutěž, výzkum, apod.

Dále spolupracují se školami a univerzitami, kam jezdí přednášet o své práci v ředitelstvích nebo obecně o tématech týkajících se překladu či tlumočnictví. Například na naší Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích nejménou přednášel Jan Faber, jenž pracuje v kanceláři Generálního ředitelství pro překlady - Zastoupení Evropské komise v České republice, a každá jeho návštěva je pro studenty filologie velkým přínosem.

Komise se zároveň různými způsoby věnuje rozvoji jazykových schopností občanů a podpoře mladých budoucích překladatelů i tlumočnicků. Každoroční soutěž pro mladé překladatelské talenty „Juvenes Translatores“ například propaguje výuku cizích jazyků a rovněž práci překladatele. Další událostí, jež oslavuje a podporuje mnohojazyčnost, je Evropský den jazyků slavený každoročně 26. září po celé Evropě. Jedním z mnoha cílů jazykové politiky EU tudíž je, aby každý evropský občan kromě svého mateřského jazyka ovládal další cizí jazyky, a tyto akce a události by je k tomu měly motivovat. Znalost cizích jazyků je v dnešní době velikou výhodou, ne nadarmo se říká „Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem“.

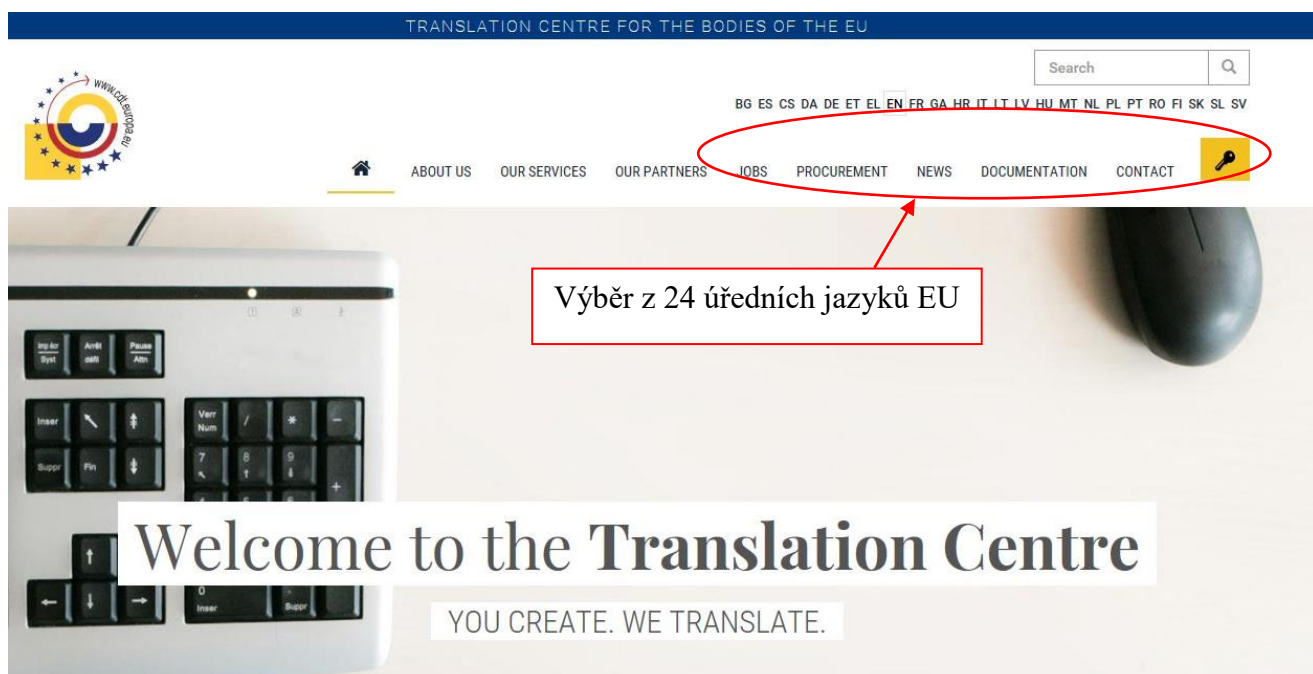
5. Webové stránky CdT

Jak již název napovídá, tato kapitola bude zaměřena na webové stránky Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie. V první řadě se budu zabývat vizuálním popisem a strukturou webových stránek. Poté podrobně představím stránky při přepnutí do třech zkoumaných jazyků, tedy do českého, francouzského a anglického jazyka. Pro lepší přehlednost jsou jednotlivé záložky a podzáložky označené *kurzívou*.

5.1. Dostupnost oficiálních webových stránek

Oficiální webové stránky Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie jsou dostupné na odkazu <https://cdt.europa.eu/>. Po zadání adresy do vyhledávače jsme okamžitě přesměrováni na úvodní stránku CdT, která je automaticky dostupná v anglickém jazyce. V levém horním rohu webové stránky si můžeme ihned povšimnout výběru čtyřiačtyřiceti jazykových verzí webových stránek. Po výběru jednoho z jazyků se nám následně stránky přepnou do zvoleného jazykového režimu. Na první pohled bychom s jistotou řekli, že webové stránky budou tedy dostupné ve všech úředních jazycích EU, avšak analýza později ukáže, že zdání klame.

Obrázek 5: Úvodní stránka CdT; úpravy autorka



Zdroj: CdT⁵¹

⁵¹ Translation Centre For the Bodies of the EU. [online]. [cit. 29. 03. 2019]. Dostupné z: <https://cdt.europa.eu/>

5.2. Česká verze webových stránek

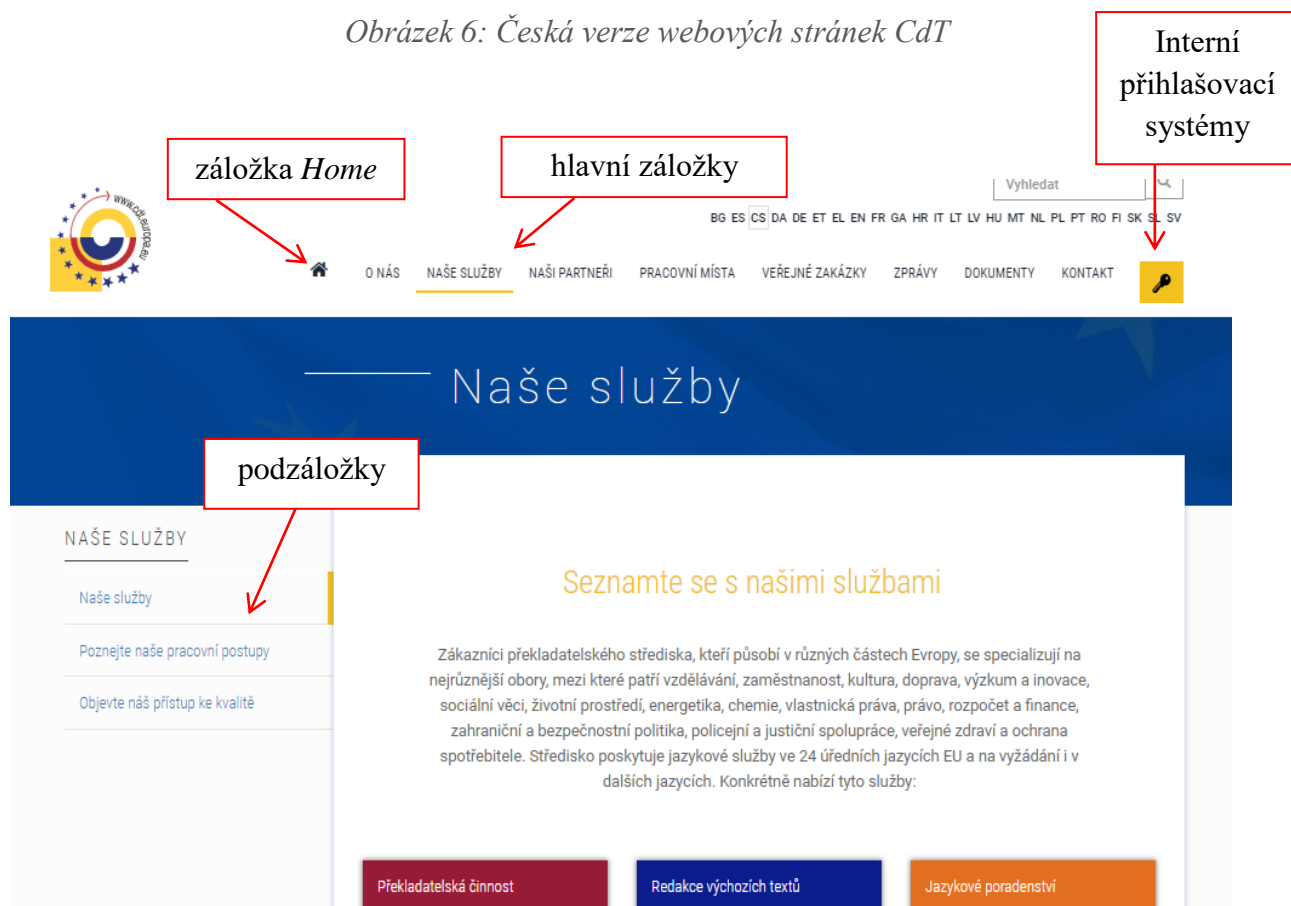
Po zvolení české jazykové verze webových stránek CdT zůstává jejich vzhled téměř totožný. Webové stránky jsou laděné do bílé a modré barvy. V pravém horním rohu je vidět logo Překladatelského střediska složené z třibarevné šipky ve tvaru spirály obsahující dvanáct modrých hvězd. Domnívám se, že hvězdy by mohly mít stejný význam jako hvězdy na vlajce Evropské unie, které symbolizují ideály jednoty, solidarity a souladu mezi jednotlivými evropskými národy.

Logo překvapivě neobsahuje název agentury, nicméně obsahuje odkaz na oficiální webové stránky www.cdt.europa.eu. Ve středu úvodní stránky se nachází hlavní nadpis „Stručně o překladatelském středisku“ a o řádek níže podnadpis „*VY TVOŘÍTE. MY PŘELOŽÍME*“ Pod logem CdT se vyskytuje bílá lišta s celkem deseti záložkami. Názvy hlavních záložek jsou: *O nás, Naše služby, Naši partneři, Pracovní místa, Veřejné zakázky, Zprávy, Dokumenty a Kontakt.*

Kromě výše zmíněných záložek se na stejné liště nachází dvě záložky se symboly. Symbol domečku (z angličtiny *Home*) je první záložkou na liště a slouží jako odkaz k přesměrování na úvodní stranu. Poslední záložka na liště je naopak symbol černého klíče ve žlutém čtverci. Přejetím myši na úroveň tohoto čtverce se dostaneme do interního přihlašovacího systému správní rady, portálu pro zákazníky a portálu pro externí překladaatele. Tyto interní systémy slouží pro jejich uživatele a vyžadují přihlašovací údaje a heslo. Po výběru jedné ze záložek se dále po levé straně zobrazí jednotlivé podzáložky.

Na následujícím obrázku je vyobrazen náhled záložek a podzáložek s konkrétními popisy z důvodu lepší přehlednosti. Překlady obsahu těchto záložek se budu později věnovat v dalších podkapitolách.

Obrázek 6: Česká verze webových stránek CdT



Zdroj: CdT⁵²

Pod hlavní lištou se záložkami se nachází velmi stručný, v několika větách shrnutý popis Překladatelského střediska. Když posuneme myší stránku ještě níže, dostaneme se na dva panely, které odkazují na záložky z hlavní lišty. První panel odkazuje na *Naše služby*, kde jsou zároveň nastíněné podzáložky této sekce. Druhý panel odkazující na záložku *Naši partneři* též obsahuje její podzáložky. Kromě podzáložek se zde nachází numerické údaje, jako je např. počet přeložených ochranných známek EU, průmyslových vzorů Společenství či počet jazykových kombinací. Již v tomto panelu je zřetelné, že stránky nebudou plně přeloženy do češtiny, jelikož jsou některé odstavce stále ponechány v anglickém jazyce. Pod těmito dvěma panely se nachází sekce *Aktuality*, což představuje místo určené pro aktuality, zprávy či oznámení CdT. I přestože je webová stránka v českém jazykovém režimu, tyto aktuality jsou celé v anglickém jazyce. Pod aktualitami se nachází kontaktní údaje CdT, dále pak odkaz na sociální síť CdT a dva odkazy, které uživatele přesměrují na webové stránky Sítě evropských agentur (<https://euagencies.eu/>) a Agentury EU (<https://europa.eu/european->

⁵² *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: O nás* [online]. [cit. 02. 04. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/z-nasi-historie>

[union/about-eu/agencies_cs](#)). V následujících podkapitolách představím jednotlivé záložky a podzáložky.

5.2.1. O nás

Po otevření záložky O nás nacházíme tyto podzáložky:

- 1) *Z naší historie*
- 2) *Správa a řízení*
 - *Správní rada* – tato podzáložka má dostupný obsah pouze v angličtině.
 - *Seznam členů a prohlášení o zájmech*
 - *Ředitel*
 - *Klíčové dokumenty střediska*
- 3) *Organizační struktura*
 - *Odbor překladu*
 - *Odbor podpory překladu*
 - *Odbor správy*
 - *Odbor informatiky*
 - *Výbor zaměstnanců*

Všechny tyto podzáložky jsou nadepsané v češtině. Po otevření každé podzáložky bylo zjištěno, že je všude český obsah až na podzáložku *Správní rada*, jejíž obsah je v angličtině.

5.2.2. Naše služby

V této záložce jsou následující podzáložky:

- 1) *Naše služby*
- 2) *Poznejte naše pracovní postupy*
- 3) *Objevte náš přístup ke kvalitě*

Celá tato záložka včetně všech podzáložek je plně přeložena do češtiny.

5.2.3. Naši partneři

Zde jsou tyto podzáložky:

- 1) *Spolupráce se zákazníky*

- 2) *Interinstitucionální spolupráce*
 - *IATE*
 - *Spolupráce s mezinárodními organizacemi*
- 3) *Síť agentur*
- 4) *Externí poskytovatelé jazykových služeb*
 - *Dynamické řazení*

Všechny tyto podzáložky jsou dostupné v české jazykové verzi.

5.2.4. Pracovní místa

Tato záložka obsahuje:

- 1) *Pracovní příležitosti*
 - *Často kladené otázky*
- 2) *Stáže*

Všechny tři podzáložky obsahují český překlad.

5.2.5. Veřejné zakázky

Obsahující:

- 1) *Veřejné zakázky* – plně dostupná v češtině.
- 2) *Nabídkové řízení* – první odstavec této podzáložky je napsán v angličtině, zbytek textu je již dostupný v češtině.
- 3) *Jednací řízení* – text je dostupný v češtině, kromě jedné věty, jež je v angličtině.

5.2.6. Zprávy

Podzáložka *Zprávy* obsahuje nejaktuálnější a starší zprávy z nejrůznějších období. Nachází se zde podzáložka *Nejnovější zprávy*, která má sice název přeložený do češtiny, nicméně veškeré zprávy, které obsahuje, jsou dostupné pouze v angličtině. Dále je zde podzáložka *Archiv*, která uchovává zprávy z prosince roku 2018 a z prvních čtyř měsíců roku 2019, tedy leden, únor, březen a duben roku 2019. Ačkoliv je název archivu s názvy měsíců přeložen do češtiny, jeho obsah je opět dostupný pouze v angličtině. Dle mého názoru by měly být všechny zprávy dostupné i v češtině. Je to škoda, jelikož

těmto zprávám rozumí pouze ti, co ovládají anglický jazyk, a každý občan má nárok na znalost aktuálního dění uvnitř CdT.

5.2.7. Dokumenty

Jak již název napovídá, tato záložka obsahuje dokumenty, které jsou ve formátu PDF (*Portable Document Format*). Dostupností těchto dokumentů ve třech sledovaných jazycích se budu podrobněji věnovat v další kapitole. V tuto chvíli zkoumám pouze překlad obsahu záložky *Dokumenty* do češtiny. *Dokumenty* jsou rozděleny do následujících podzáložek:

- 1) *Publikace* – názvy publikací jsou v angličtině kromě jednoho názvu, který je v češtině.
- 2) *Zakládající nařízení* – po otevření této podzáložky následuje úvodní text, který je přeložen do češtiny, avšak názvy dokumentů v této podzáložce jsou v angličtině.
- 3) *Finanční dokumenty* – obsahuje názvy dokumentů v češtině.
- 4) *Další předpisy* – názvy dokumentů dostupné v češtině.
- 5) *Veřejné zakázky* – obsahuje krátký text v češtině související s výzvou k podávání nabídek, poté jsou názvy dokumentů této podzáložky v angličtině.
- 6) *Programy a zprávy* – obsahuje úvodní text, který je přeložen do češtiny, avšak názvy dokumentů v této podzáložce jsou v angličtině.
- 7) *Rozhodnutí správní rady* – názvy dokumentů jsou opět pouze v angličtině.
- 8) *Nepodařilo se vám nalézt hledaný dokument?* – Tato podzáložka obsahuje žádost pro uživatele stránky, který má potíže s nálezem nějakého dokumentu. Po otevření podzáložky se objeví online formulář, který uživatel vyplní a ihned odešle. Veškerý obsah této podzáložky je dostupný v češtině.

Názvy všech podzáložek jsou přeloženy do češtiny, nicméně jejich obsah již plně do češtiny přeložen není. Pouze tři podzáložky z osmi jsou přeložené do češtiny, dvě z osmi jsou v angličtině a tři z osmi záložek jsou dostupné zčásti v angličtině a zčásti v češtině.

5.2.8. Kontakt

Tato podzáložka obsahuje oficiální adresu CdT, dále pak telefonní kontakt, email a odkazy na Facebook, LinkedIn a RSS kanály (z angličtiny *Rich Site Summary*). Zároveň

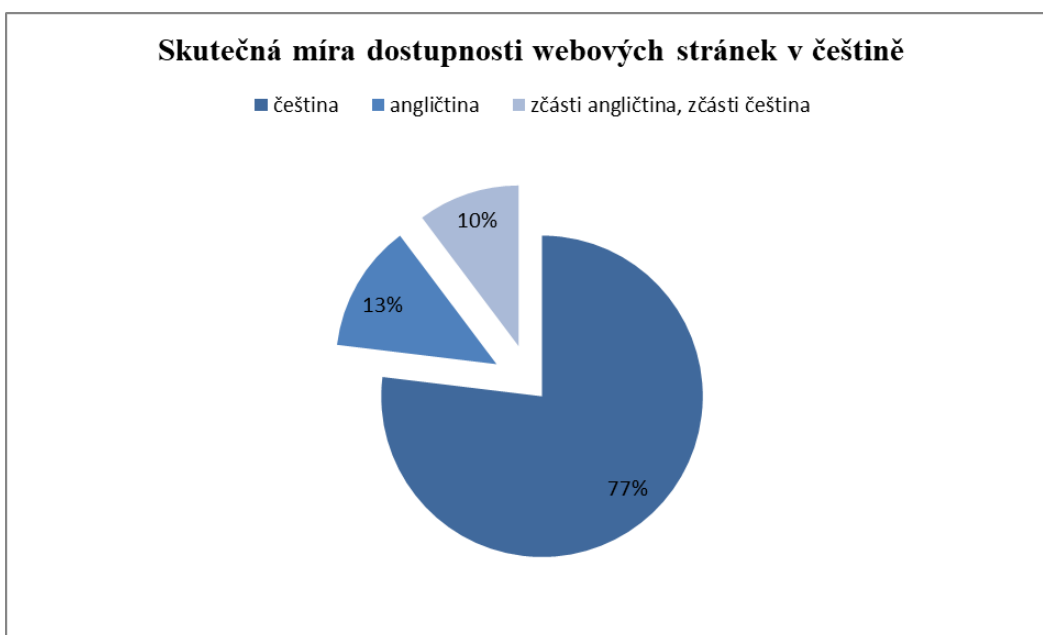
se zde nachází odkaz *Kudy k nám*, který uživatele automaticky přesměruje na mapu s přesnou polohou sídla CdT. Celá tato podzáložka má dostupný český jazykový režim.

4.2.1. Zhodnocení dostupnosti webových stránek v češtině

V grafu č. 1 je vidět, do jaké míry jsou webové stránky CdT dostupné při přepnutí jazykového režimu do češtiny. Jako podklad pro tento graf jsem použila výše zmíněné podzáložky, kterých bylo celkem 40. 31 podzáložek bylo přeloženo do češtiny, podmínka mnohojazyčnosti je tedy splněna. 5 podzáložek je dostupných v angličtině a 4 podzáložky byly zčásti v angličtině a zčásti přeložené do češtiny. Do přeložených podzáložek jsem započítala i úvodní stránku, která je podrobně popsána v podkapitole č. 5.2., i přesto, že neobsahuje žádné podzáložky. Nicméně úvodní stránka webové stránky má obsah dostupný v češtině a symbol odkazující na tuto stránku se rovněž nachází na hlavní liště se všemi záložkami. Taktéž jsem započítala do přeložených podzáložek *Kontakt*, jelikož je obsah této záložky, i přes absenci podzáložek, také plně dostupný v češtině.

Z grafu č. 1 tedy vyplývá, že 77 % webových stránek je přeloženo do češtiny.

Graf 1: Skutečná míra dostupnosti webových stránek CdT při přepnutí jazykového režimu do češtiny



Zdroj: vlastní zpracování

4.3. Francouzská verze webových stránek

Webové stránky CdT mají po přepnutí jazykového režimu do francouzštiny naprosto stejnou vizualizaci a strukturu jako v češtině. Ve středu úvodní stránky se nachází hlavní uvítací nadpis „*Bienvenue au Centre de Traduction*“ a o řádek níže podnadpis „*VOUS CRÉEZ, NOUS TRADUISONS*“.

V následující tabulce č. 1 můžeme vidět výčet podzáložek z hlavní lišty po přepnutí jazykového režimu do francouzštiny. Jejich počet je stejný jako v české verzi včetně úvodu a záložky *Kontakt*, tedy 40. Do francouzštiny je přeloženo celkem 36 podzáložek, což tvoří 90 % z celkového počtu webových stránek. Zbýlých 10 % zůstává v původní angličtině. Francouzská verze má tedy výraznou převahu nad českou.

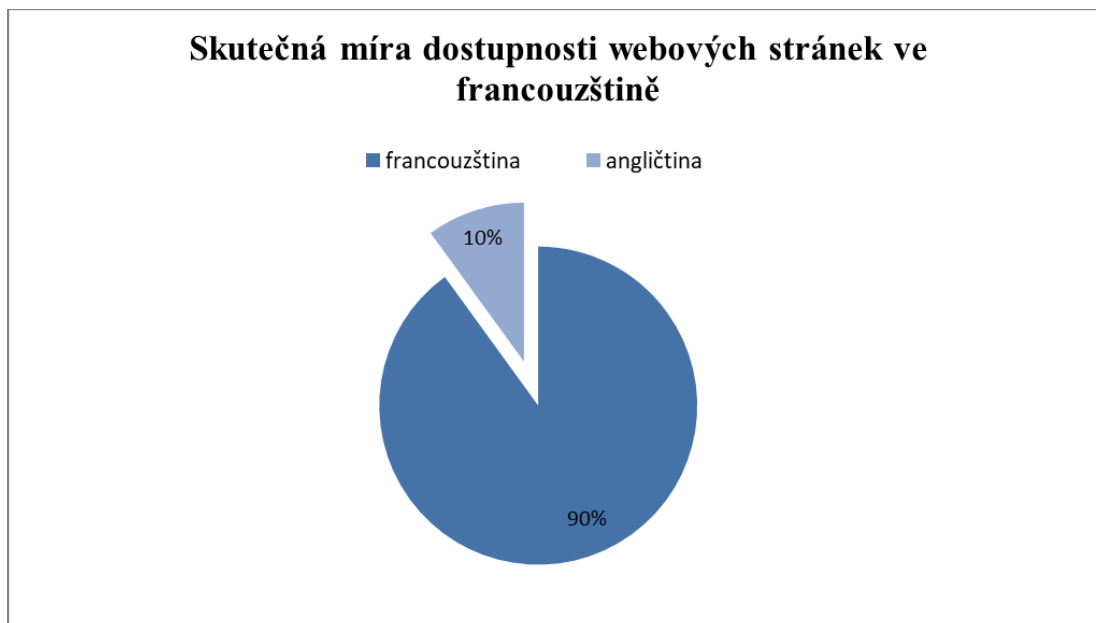
Tabulka 1: Překlad záložek při přepnutí jazykového režimu do francouzštiny

Název záložky		Název podzáložky	překlad do francouzštiny
<i>À propos du centre</i>	1	<i>Úvodní stránka</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	2	<i>Notre histoire</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	3	<i>Gouvernance</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	4	<i>Le conseil d'administration</i>	NE
<i>À propos du centre</i>	5	<i>Liste des membres et déclarations d'intérêts</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	6	<i>Le directeur</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	7	<i>Documents clés</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	8	<i>Structure organisationnelle</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	9	<i>Département «Traduction»</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	10	<i>Département «Support à la traduction»</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	11	<i>Département «Administration»</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	12	<i>Département «Informatique»</i>	ANO
<i>À propos du centre</i>	13	<i>Comité du personnel</i>	ANO
<i>Nos services</i>	14	<i>Nos services</i>	ANO
<i>Nos services</i>	15	<i>Découvrez notre flux de travail</i>	ANO
<i>Nos services</i>	16	<i>Découvrez notre approche de la qualité</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	17	<i>Notre coopération avec nos clients</i>	ANO

<i>Nos partenaires</i>	18	<i>Coopération interinstitutionnelle</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	19	<i>IATE</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	20	<i>Coopération avec les organisations internationales</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	21	<i>Réseau des agences de l'UE</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	22	<i>Prestataires de services linguistiques externes</i>	ANO
<i>Nos partenaires</i>	23	<i>Classement dynamique</i>	ANO
<i>Emploi</i>	24	<i>Offre d'emploi</i>	ANO
<i>Emploi</i>	25	<i>FAQ</i>	ANO
<i>Emploi</i>	26	<i>Stages</i>	ANO
<i>Marchés publics</i>	27	<i>Marchés publics</i>	ANO
<i>Marchés publics</i>	28	<i>Appels d'offre</i>	ANO
<i>Marchés publics</i>	29	<i>Procédures négociées</i>	ANO
<i>Actualités</i>	30	<i>Actualités les plus récentes</i>	NE
<i>Actualités</i>	31	<i>Archives</i>	NE
<i>Documents</i>	32	<i>Publications</i>	NE
<i>Documents</i>	33	<i>Règlements fondateurs</i>	ANO
<i>Documents</i>	34	<i>Documents financiers</i>	ANO
<i>Documents</i>	35	<i>Autre dispositions</i>	ANO
<i>Documents</i>	36	<i>Marchés publics</i>	ANO
<i>Documents</i>	37	<i>Programmation et rapports</i>	ANO
<i>Documents</i>	38	<i>Décisions du conseil d'administration</i>	ANO
<i>Documents</i>	39	<i>Vous n'avez pas trouvé le document que vous cherchiez?</i>	ANO
<i>Contact</i>	40	<i>Contact</i>	ANO

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Skutečná míra dostupnosti webových stránek CdT při přepnutí jazykového režimu do francouzštiny



Zdroj: vlastní zpracování

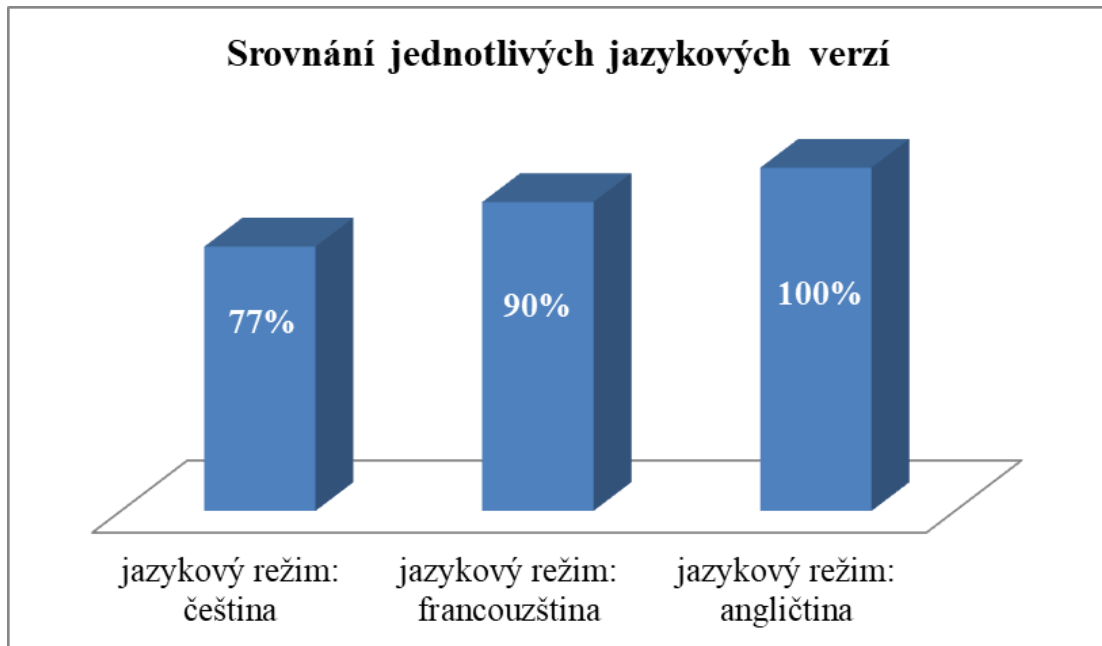
4.4. Anglická verze webových stránek

Anglická jazyková verze má ve středu úvodní stránky nadpis „*Welcome to the Translation Centre*“ a o řádek níže podnadpis „*YOU CREATE. WE TRANSLATE.*“ Webové stránky CdT mají angličtinu jako výchozí jazyk, tudíž jsou všechny podzáložky 100 % dostupné v angličtině. Vizuální stránka i struktura webu je totožná s dvěma výše zmiňovanými jazykovými verzemi, stejně tak jako počet podzáložek, kterých je tedy 40. Jediná věc, kterou se anglická verze webových stránek odlišuje od české a francouzské je, že při otevření podzáložky *Naše služby*, je dále nabízeno pět odkazů. Po kliknutí na tyto odkazy se zobrazí v novém okně brožury, které poskytují doplňující informace k činnostem CdT, evidentně pouze v angličtině.

4.5. Celkové srovnání

Z celkového srovnání tedy vyplývá, že vizuální i obsahová stránka webových stránek CdT je ve všech třech jazykových verzích naprosto totožná. V grafu č. 3 můžeme vidět porovnání dostupnosti webových stránek v češtině, francouzštině a angličtině. Jak je z grafu vidět, rozdíly v překladech zde nejsou nijak výrazné.

Graf 3: Závěrečné srovnání míry dostupnosti webových stránek v jednotlivých jazykových režimech



Zdroj: vlastní zpracování

6. Dostupnost dokumentů v anglickém, francouzském a českém jazyce

V této kapitole se budu zabývat hlavním tématem práce, a sice srovnáním dostupnosti dokumentu v českém, francouzském a anglickém jazyce na webových stránkách CdT. Již v úvodní kapitole byla zmíněna hypotéza, že dokumenty budou všechny dostupné v anglickém jazyce. Dále odhaduji, že zastoupení dokumentů ve francouzském jazyce bude o málo nižší než v anglickém jazyce a dostupnost dokumentů v českém jazyce bude nejnižší ze všech výše zmiňovaných jazyků. Přesto odhaduji, že jedna čtvrtina dokumentů, čili 25 %, bude přeložena do češtiny. Tato tvrzení budou nyní potvrzena či vyvrácena na základě kvantitativního a kvalitativního porovnání dostupnosti dokumentů ve třech sledovaných jazycích. Předchozí podrobný popis vzhledu a rozbor struktury webových stránek mi poslouží jako stěžejní bod pro tuto analýzu, před jejímž začátkem si musíme stanovit, který typ dokumentů bude předmětem zkoumání.

Na základě předchozího podrobného rozboru jednotlivých záložek a podzáložek webové stránky bylo zjištěno, že nejvíce dostupných dokumentů ke stažení bylo ve formátu Word a PDF. Jak již bylo zmíněno v úvodu, v praktické části této práce budou sledovány pouze dokumenty ve formátu PDF.

Ve dnech 25. – 30. 4. 2019 jsem provedla sčítání PDF dokumentů dostupných na webových stránkách CdT. V druhé polovině kapitoly si poté z tohoto celku vyberu některé druhy dokumentů podle jejich zaměření, utřídím je do kategorií a opět porovnáám jejich dostupnost v češtině, francouzštině a angličtině.

6.1. Srovnání jazykové dostupnosti všech dokumentů přístupných na webových stránkách CdT

Jak již bylo výše zmíněno, jako dokument zde počítám takový, který je ke stažení ve formátu PDF. Při sčítání těchto dokumentů jsem postupně otevírala jednotlivé záložky a podzáložky na hlavní liště, kde jsem následně hledala dokumenty ve formátu PDF. Zároveň jsem si vypisovala, v jakých jazycích jsou dostupné ke stažení. Dále jsem tyto dokumenty setřídila do jazykových skupin a vytvořila tabulku a grafy, které znázorňují jejich dostupnost.

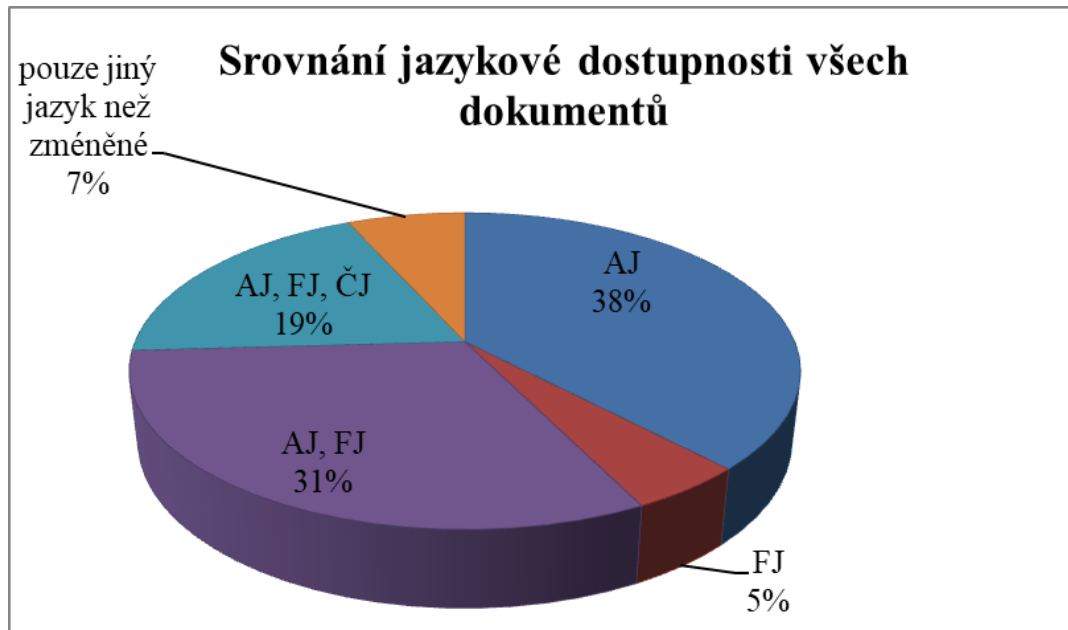
Tabulka 2: Dostupnost všech dokumentů v jednotlivých jazycích

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	95	38 %
FJ	12	5 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	79	31 %
AJ, FJ, ČJ	48	19 %
pouze jiný jazyk než zminěné	17	7 %
CELKEM	251	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Z následující tabulky č. 2 vyplývá, že 38 % dokumentů je dostupných pouze v angličtině. 31 % tvoří dokumenty dostupné v kombinaci angličtiny s francouzštinou. Ve všech třech sledovaných jazycích, tzn. angličtina, francouzština a čeština, lze stáhnout 19 % dokumentů. Pouhých 15% tvoří dokumenty ve francouzštině. 17 % tvoří dokumenty, které nejsou dostupné ani v jednom ze sledovaných jazyků, tj. jsou dostupné v jednom nebo ve více ze zbylých 21 jazyků. Hodnoty z této tabulky jsou dále znázorněny na grafu č. 4.

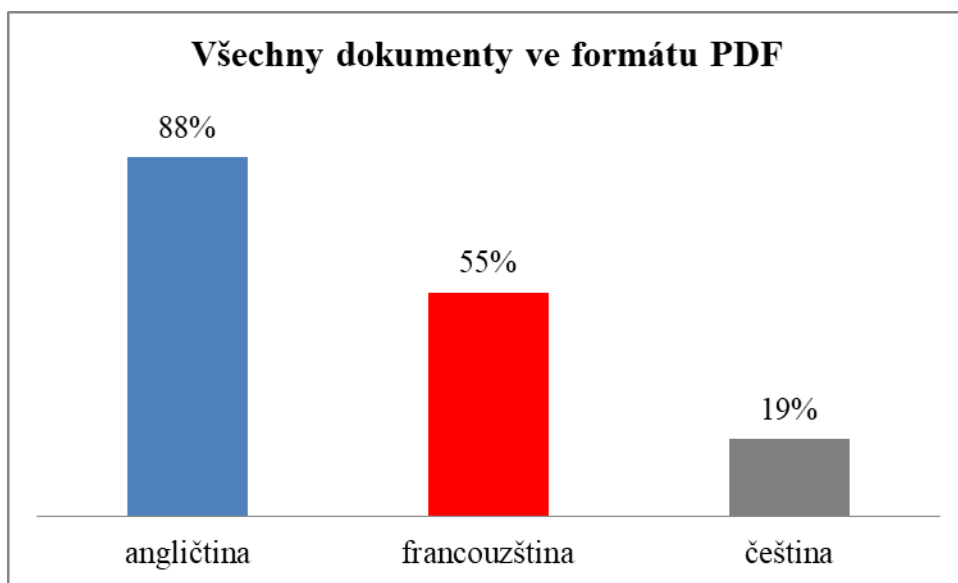
Graf 4: Srovnání jazykové dostupnosti všech dokumentů



Zdroj: vlastní zpracování

V následujícím grafu č. 5 je znázorněn jazykový poměr všech sečtených PDF dokumentů nalezených na webových stránkách. Většina dokumentů, konkrétně 88%, je dostupných alespoň v angličtině. 55% dokumentů je přeloženo do francouzštiny a nejnižší dostupnost dokumentů (19%) je v českém jazyce.

Graf 5: Všechny dokumenty ve formátu PDF



Zdroj: vlastní zpracování

6.2. Jazyková dostupnost dokumentů podle kategorií

V podkapitole 6.1. jsem zanalyzovala dostupnost všech dokumentů ve formátu PDF ve třech sledovaných jazycích. Z důvodu lepší přehlednosti a efektivnějšího srovnání jsem setřídila nalezené dokumenty do šesti kategorií dle jejich zaměření. První kategorie, pracovně zvaná *Všeobecné informace CdT*, zahrnuje informace týkající agentury jako je např. její fungování, informace o členech CdT, kontakty či volná pracovní místa. Druhá kategorie dokumentů se nazývá *Nařízení a předpisy*, kam patří např. zakládající nařízení CdT, interní předpisy, prohlášení o ochraně údajů atd. Třetí kategorií jsou *Publikace*, která obsahuje veškeré programy, brožury, prospekty a zpravodaje nalezené ve všech záložkách a podzáložkách. Posledními třemi kategoriemi jsou *Finanční dokumenty*, *Dokumenty správní rady* a *Veřejné zakázky*.

Jak jsem již v úplném úvodu zmínila, v praktické části přistupuji s pracovní hypotézou, že dostupnost dokumentů v angličtině bude 100%, ve francouzštině o málo méně než v angličtině a dostupnost dokumentů v češtině bude 25%. Tuto hypotézu uplatním i ve výše zmíněných kategoriích.

6.2.1. Všeobecné informace CdT

Do kategorie *Všeobecné informace CdT* jsou zařazeny dokumenty, které obsahují obecné informace týkající agentury jako je např. její fungování, informace o členech CdT, kontaktní údaje či volná pracovní místa. Celkem bylo nalezeno pouze 9 dokumentů napříč záložkami *Naše služby*, *Naši partneři*, *Pracovní místa* a *Kontakt*. Nejvíce z nalezených dokumentů představovaly informace o činnosti CdT a jejich členů. Pod jednotlivými podzáložkami bylo možné najít např. nabídky pracovních míst, brožury s kontaktními údaji či životopis ředitele CdT, který byl dostupný pouze v angličtině.

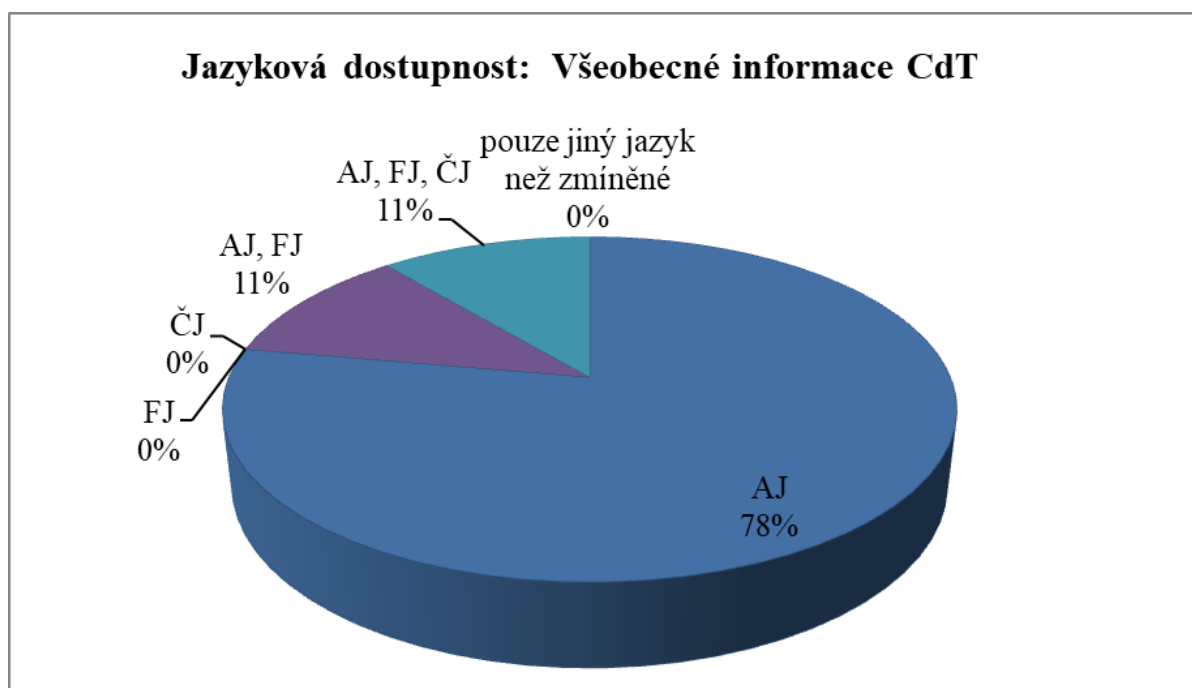
Ze všech devíti dokumentů bylo sedm dostupných pouze v angličtině, tj. 78 %. Jeden dokument informující o nabídce pracovního místa byl dostupný v angličtině i francouzštině (11 %) a jeden dokument obsahující kontaktní údaje CdT byl dostupný ve všech třech sledovaných jazycích (11 %).

Tabulka 3: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	7	78 %
FJ	0	0 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	1	11 %
AJ, FJ, ČJ	1	11 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	0	0 %
CELKEM	9	100%

Zdroj: vlastní zpracování

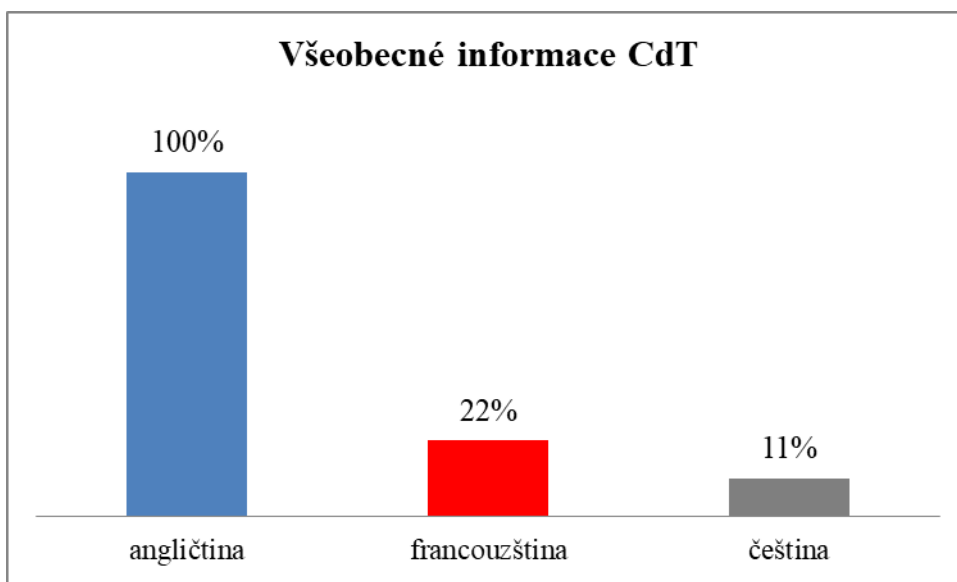
Graf 6: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT



Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče jazykového poměru všech dokumentů této kategorie (graf 7), 100 % dokumentů je dostupných v angličtině, 22 % ve francouzštině a o polovinu méně (11 %) v češtině.

Graf 7: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT



Zdroj: vlastní zpracování

6.2.2. Nařízení a předpisy

Nařízení o zřízení CdT bylo přijatou Radou EU v roce 1994 a poté dvakrát revidováno. Poprvé v roce 1995 s cílem rozšíření činnosti CdT i na orgány a instituce, které již vlastnily vlastní překladatelskou službu. Podruhé v roce 2003 v zájmu uvedení některých ustanovení do souladu s nařízením Rady.⁵³

Do kategorie *Nařízení a předpisy* patří zakládající nařízení CdT, interní předpisy agentury a různá prohlášení. Vzhledem k tomu, že tato kategorie dokumentů patří mezi sekundární předpisy, lze předpokládat, že dostupnost těchto dokumentů bude v angličtině, francouzštině i češtině. Celkem bylo v této kategorii nalezeno 17 dokumentů. Jak je možné vidět v tabulce č. 4 a následně grafu č. 8, 35 % dokumentů je dostupných pouze v angličtině. 59 % dokumentů je dostupných v angličtině a

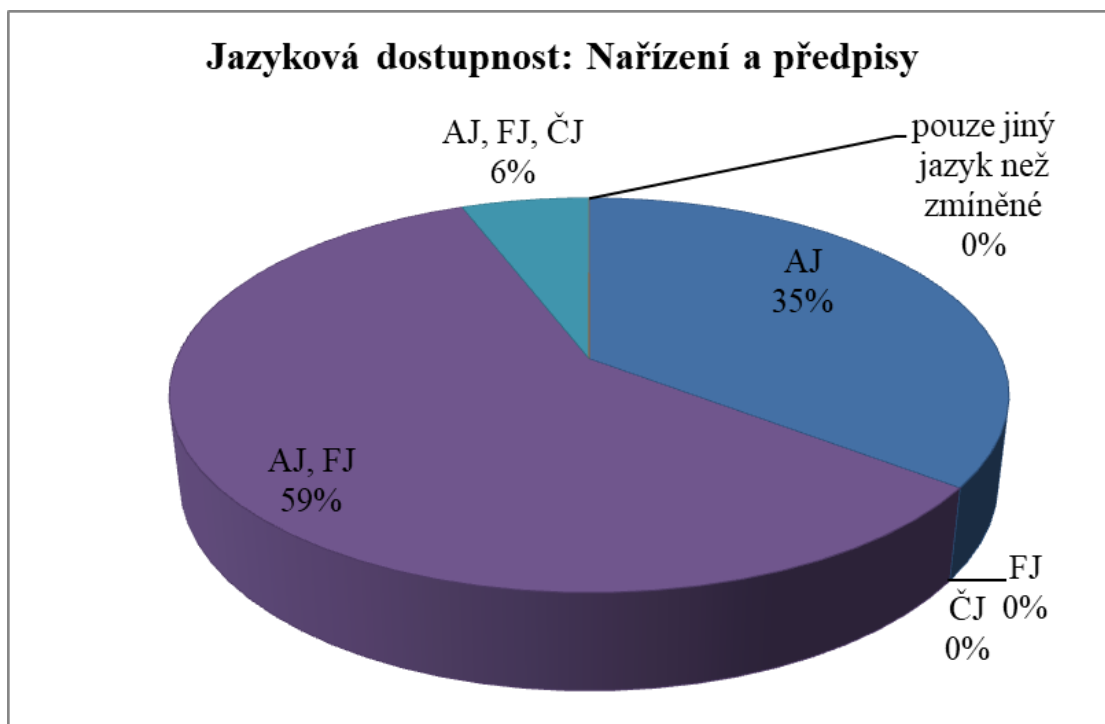
⁵³ Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Dokumenty [online]. [01. 05. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/documentation/empty/Founding%20Regulation/empty/empty/empty/empty>

francouzštině a pouze jeden dokument (6 %) byl nalezen ve všech třech sledovaných jazycích. Jedná se o *Rozhodnutí CdT týkající se provádění nařízení (ES) Č. 1049/2001 O přístupu veřejnosti k dokumentům*.

Tabulka 4: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Nařízení a předpisy

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	6	35 %
FJ	0	0 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	10	59 %
AJ, FJ, ČJ	1	6 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	0	0 %
CELKEM	17	100%

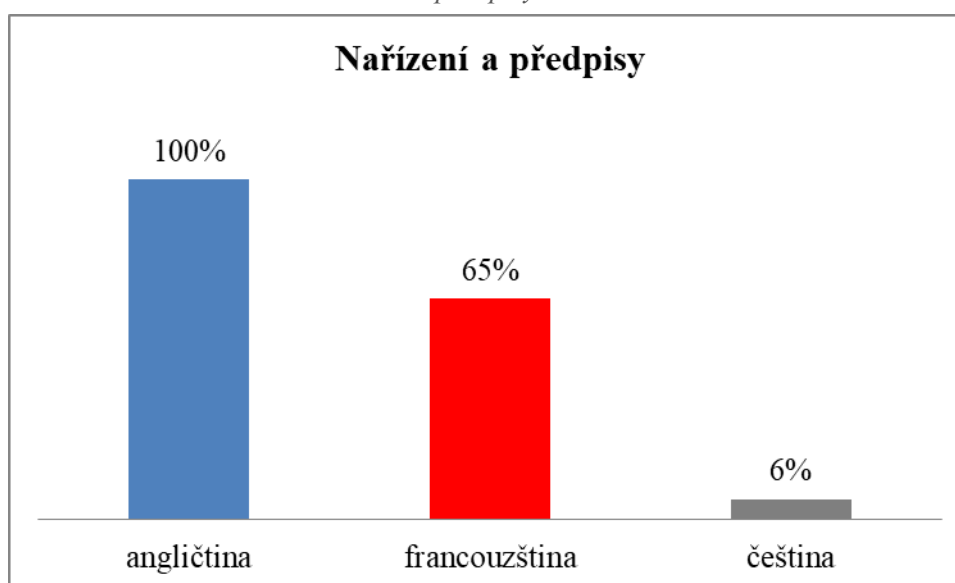
Zdroj: vlastní zpracování



Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 9 znázorňuje jazykový poměr dostupnosti dokumentů v této kategorii. Hodnoty grafu jsou poněkud překvapivé. Veškeré dokumenty jsou dostupné v angličtině, 65 % je dostupných ve francouzštině a pouhých 6 % dokumentů je dostupných v českém jazyce. Tuto převahu (100 % dokumentů v angličtině) způsobuje velké množství interních prohlášení, kterých je na webových stránkách dostupných téměř pouze v angličtině.

Graf 9: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Nařízení a předpisy



Zdroj: vlastní zpracování

6.2.3. Publikace

Další kategorie dokumentů je o něco obsáhlejší než předešlé dvě kategorie, jelikož obsahuje veškeré programy, informační brožury, prospekty a zpravodaje CdT. Veškeré dokumenty, kterých je celkem 42, byly nalezeny v podzáložkách *Publikace* a *Programy a zprávy*. Jedná se především o víceleté pracovní programy a strategie, roční pracovní programy a výroční zprávy o činnosti agentury.

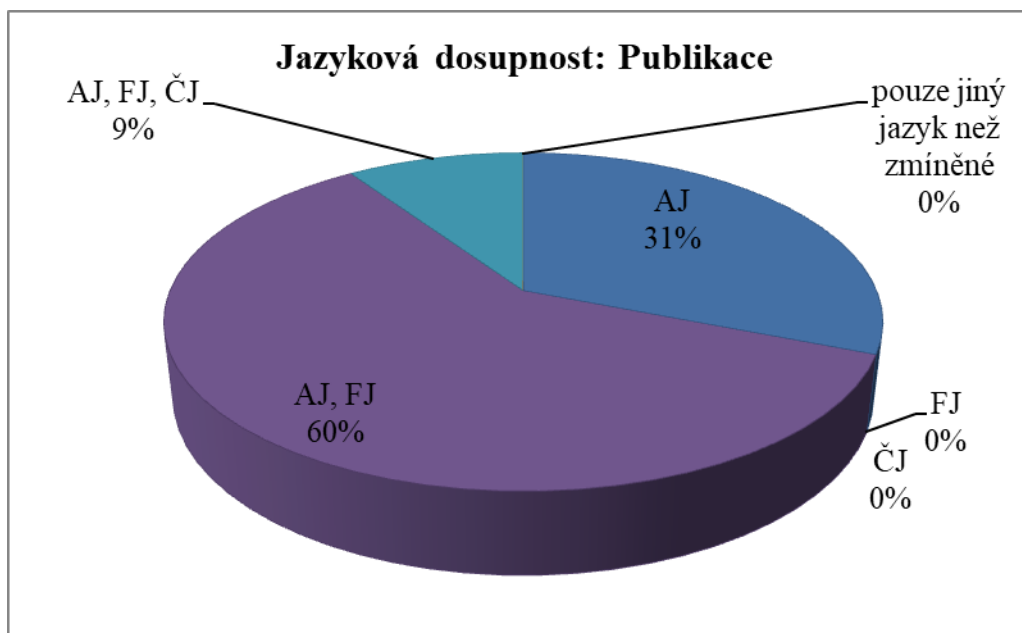
V následující tabulce č. 5 a grafu č. 10 vidíme, že 31 % tvoří dokumenty dostupné pouze v angličtině, 60 % dokumentů je dostupných v kombinaci s francouzštinou a pouhých 9 % dokumentů je dostupných v kombinaci všech tří jazyků.

Tabulka 5: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Publikace

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	13	31 %
FJ	0	0 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	25	60 %
AJ, FJ, ČJ	4	9 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	0	0 %
CELKEM	42	100%

Zdroj: vlastní zpracování

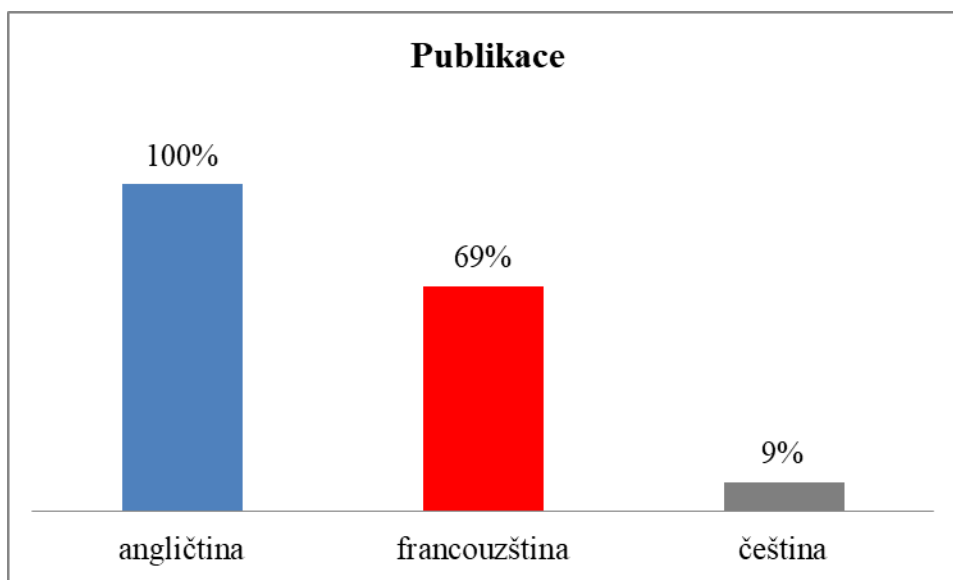
Graf 10: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Publikace



Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče jazykového poměru dokumentů této kategorie, 100 % dokumentů je dostupných v angličtině, 69 % dokumentů ve francouzštině a nejnižší dostupnost představují opět dokumenty v češtině (pouze 9 %).

Graf 11: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Publikace



Zdroj: vlastní zpracování

6.2.4. Finanční dokumenty

Kategorii *Finanční dokumenty* tvoří především rozpočty CdT, včetně těch opravných, a roční účetní závěrky. CdT zveřejňuje veškeré finanční dokumenty na své webové stránce z důvodu dodržování zásady transparentnosti uvedené v čl. 31 finančního nařízení agentury. Rozpočty CdT obsahují informace o předpokládaných příjmech a výdajích pro daný rok, jakož i porovnání s předchozími roky.⁵⁴

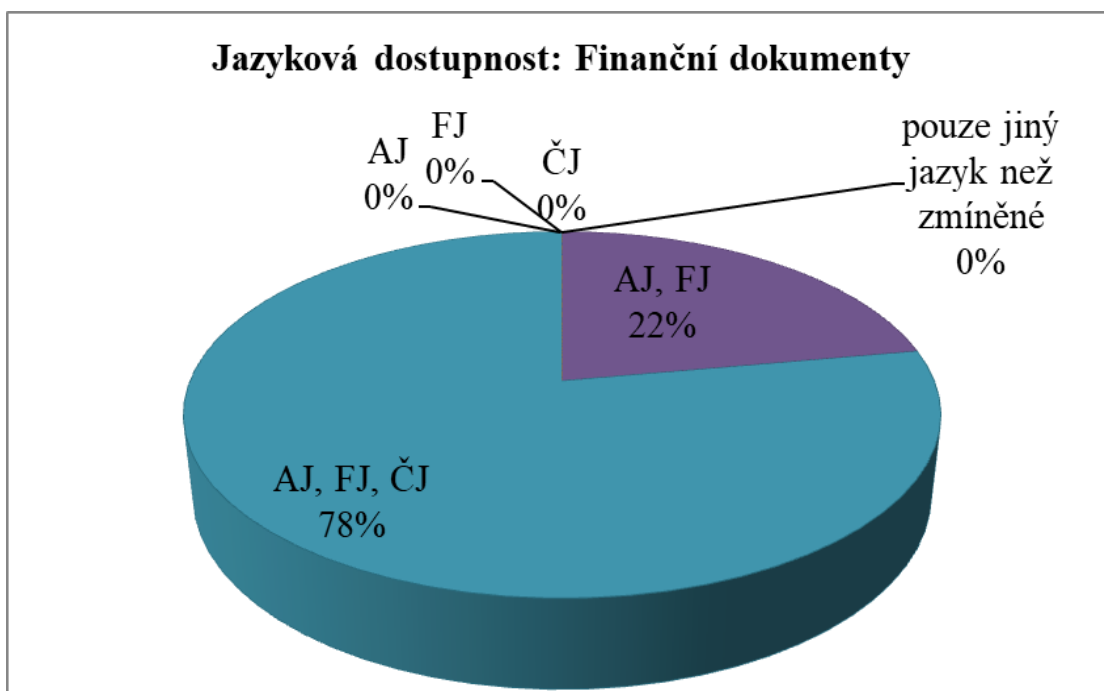
Na základě tabulky č. 6 a grafu č. 12 můžeme konstatovat, že z celkových 54 dokumentů je 22 % dostupných v kombinaci angličtiny s francouzštinou a 78 % dokumentů je dostupných ve všech třech sledovaných jazycích.

Tabulka 6: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Finanční dokumenty

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	0	0 %
FJ	0	0 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	12	22 %
AJ, FJ, ČJ	42	78 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	0	0 %
CELKEM	54	100%

Zdroj: vlastní zpracování

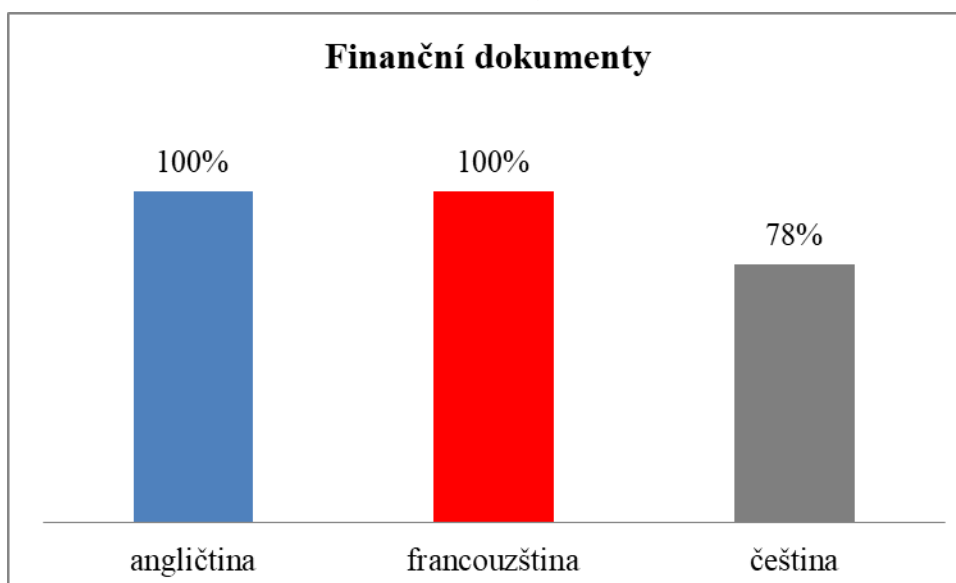
⁵⁴ Překladačské středisko pro instituce Evropské unie: *Finanční dokumenty* [online]. [cit. 09. 4. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/documentation/empty/Finances/empty/empty/empty/empty>



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 13 je vidět, že dostupnost dokumentů v jednotlivých sledovaných jazycích je téměř rovnoměrná. Všechny dokumenty jsou dostupné jak v angličtině, tak ve francouzštině. 78 % dokumentů je dostupných v českém jazyce. Vysokou dostupnost dokumentů ve všech třech jazycích přisuzují k již zmíněné zásadě transparentnosti dle čl. 31 finančního nařízení CdT, díky které má veřejnost přístup k těmto dokumentům nejen v těchto třech jazycích, ale i v kombinaci s dalšími úředními jazyky EU.

Graf 13: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Finanční dokumenty



Zdroj: vlastní zpracování

6.2.5. Dokumenty správní rady

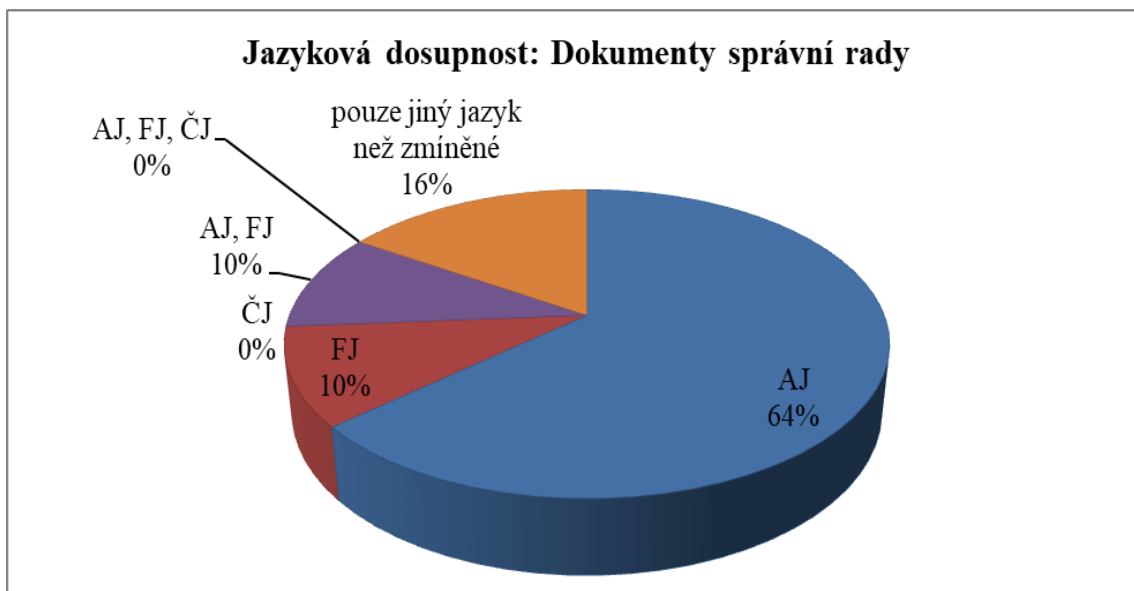
Při jmenování do správní rady předkládají její členové v souladu s politikou CdT v oblasti prevence a řešení střetu zájmů tzv. prohlášení o zájmech. Účelem tohoto prohlášení zjištění jakéhokoli možného či skutečného střetu zájmů jakéhokoli člena správní rady v souvislosti s jeho členstvím ve správní radě. CdT tak v případě potřeby může zasáhnout a přijmout vhodná opatření. Správní rada CdT také pravidelně přijímá rozhodnutí na svých zasedáních, která se konají dvakrát za rok.

Kategorie *Dokumenty správní rady* je nejobsáhlejší kategorií, co se týče počtu dokumentů. Na základě tabulky č. 7 a grafu č. 14 můžeme konstatovat, že všech 107 dokumentů je dostupných v angličtině, z toho 68 dokumentů (64 %) pouze v angličtině, 11 dokumentů (10 %) pouze ve francouzštině, 11 dokumentů (10 %) v kombinaci angličtiny s francouzštinou a 17 dokumentů (16 %) je dostupných pouze v jiném jazyce než zmíněné.

Tabulka 7: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie *Dokumenty správní rady*

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	68	64 %
FJ	11	10 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	11	10 %
AJ, FJ, ČJ	0	0 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	17	16 %
CELKEM	107	100%

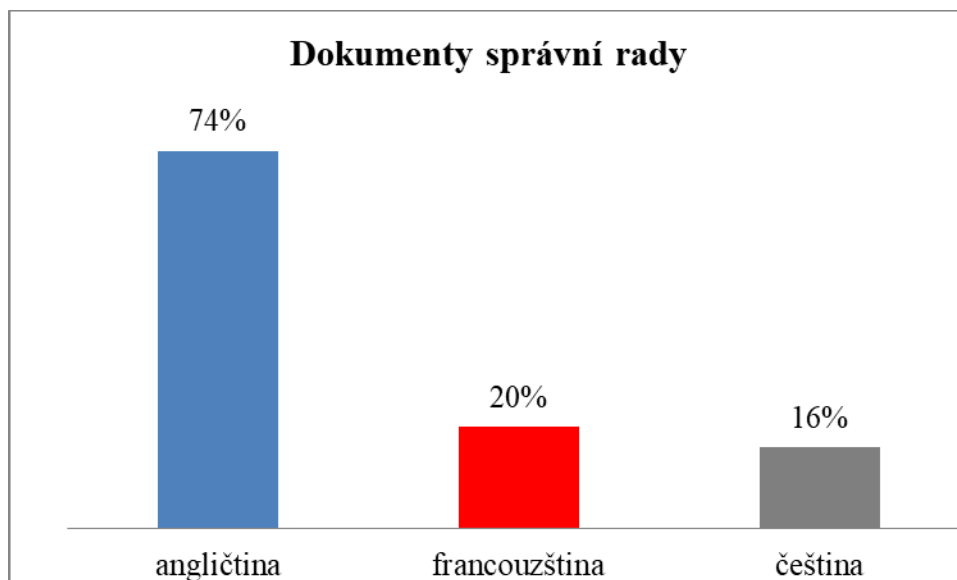
Zdroj: vlastní zpracování



Zdroj: vlastní zpracování

Na grafu č. 15 je vidět, že 74 % všech dokumentů je dostupných v angličtině, pouhých 20 % dokumentů je dostupných ve francouzštině a o 4 % méně dokumentů je dostupných v češtině.

Graf 15: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Dokumenty správní rady



Zdroj: vlastní zpracování

6.2.6. Veřejné zakázky

„Jako agentura Evropské unie může překladatelské středisko též vyhlášovat výběrová a jednací řízení za účelem nákupu výrobků a služeb od externích poskytovatelů/dodavatelů. Musí se řídit ustanoveními finančního nařízení platnými pro souhrnný rozpočet Evropské unie a příslušnými směrnicemi o zadávání veřejných zakázek.“⁵⁵

CdT pravidelně vyhláší výzvy k podávání nabídek a účastní se interinstitucionálních výzev k podávání nabídek v široké škále oblastí. Externí poskytovatelé služeb, kteří chtějí podat nabídku, by měli odpovědět na některou výzvu k podávání nabídek, kterou právě agentura vyhlásila.

V tabulce č. 8 a grafu č. 16 vidíme, že bylo nalezeno celkem 22 dokumentů. Jeden dokument je dostupný pouze v angličtině, jeden pouze ve francouzštině a ostatních 20 dokumentů (91 %) je dostupných v angličtině i francouzštině.

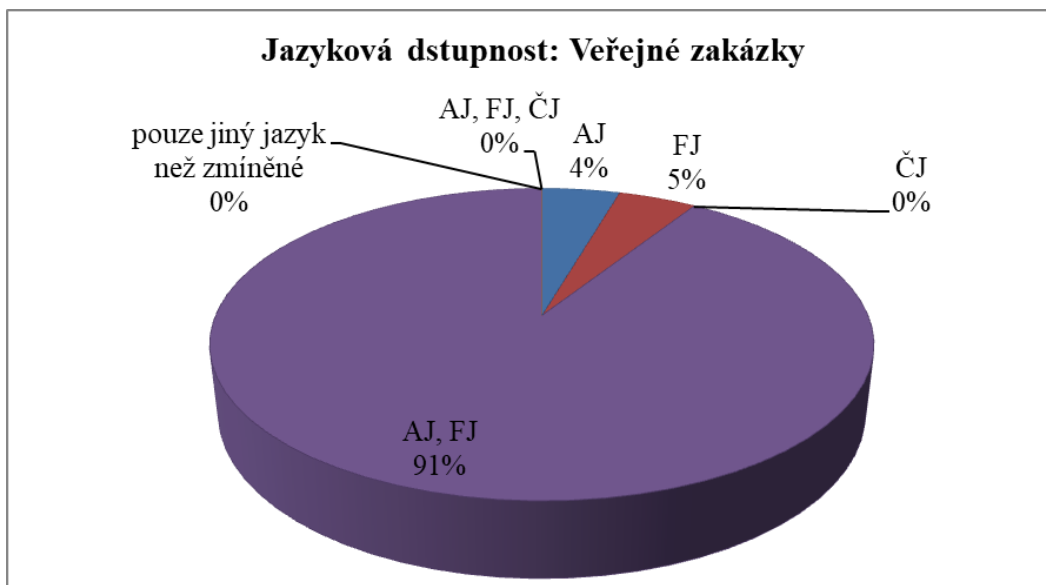
Tabulka 8: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Veřejné zakázky

JAZYK	POČET DOKUMENTŮ	%
AJ	1	4 %
FJ	1	5 %
ČJ	0	0 %
AJ, FJ	20	91 %
AJ, FJ, ČJ	0	0 %
pouze jiný jazyk než zmíněné	0	0 %
CELKEM	22	100%

Zdroj: vlastní zpracování

⁵⁵ Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Veřejné zakázky [online]. [cit. 01. 05. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/verejne-zakazky-cs>

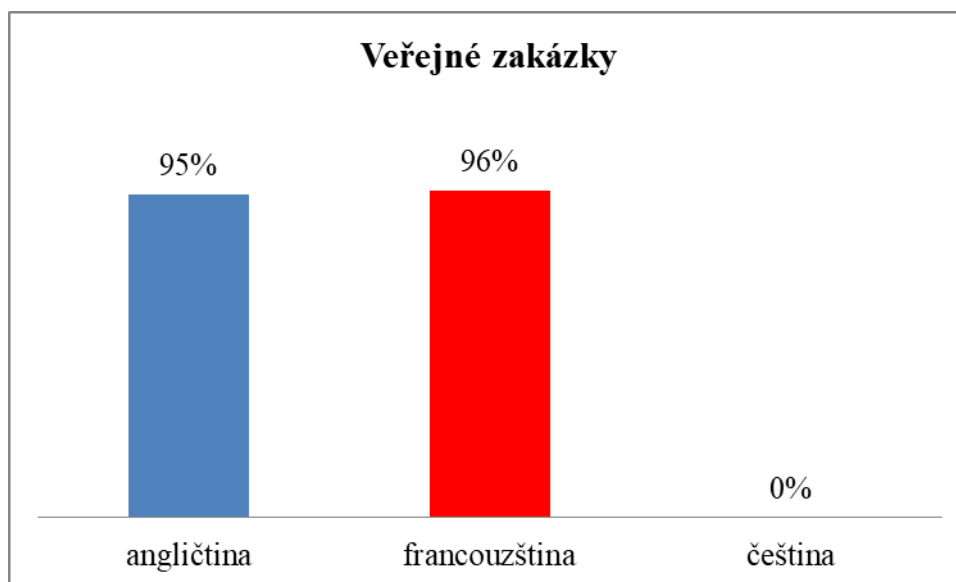
Graf 16: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Veřejné zakázky



Zdroj: vlastní zpracování

V této kategorii je dostupnost dokumentů v angličtině (95 %) téměř totožná s dostupností dokumentů ve francouzštině (96 %). Žádné dokumenty však nebyly nalezeny v češtině.

Graf 17: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Veřejné zakázky



Zdroj: vlastní zpracování

7. Glosář

Tříjazyčný anglicko-česko-francouzský glosář byl vyhotoven na základě vybraných pojmů a slovních spojení z webové stránky CdT, konkrétně ze záložky *Naše služby*. Tyto termíny souvisí s tematikou překladu a zároveň s činností CdT. Při vytváření glosáře jsem vycházela z výrazů v anglickém jazyce, jelikož je angličtina výchozím jazykem webových stránek.

K nalezení jednotlivých ekvivalentů mi dopomohly především již přeložené webové stránky CdT, interaktivní terminologický slovník IATE, anglicko-český slovník a francouzsko-český slovník. Některé pojmy a slovní spojení neměly dostupný žádný ekvivalent, a proto jsem použila vlastní překlad. Glosář je řazen abecedně dle anglických termínů v prvním sloupci. Před každým českým a francouzským termínem se nachází hůlkové písmeno určující zdroj, na základě kterého byl daný termín přeložen. Písmeno „W“ představuje již přeložené webové stránky CdT a pro interaktivní terminologický slovník IATE jsem určila písmeno „I“. *Kurzívou* jsem poté označila své vlastní překlady.

Tabulka 9: Tříjazyčný glosář

ANGLICKÝ TERMÍN	ČESKÝ TERMÍN	FRANCOUZSKÝ TERMÍN
Authentic language	<i>Autentický jazyk</i>	<i>Langue authentique</i> (f.)
Analysis of the language needs of a particular client	W: Analýza jazykových potřeb zákazníka	W: Analyse des besoins linguistiques d'un client (f.)
Clarity and comprehensibility	<i>Jasnost a srozumitelnost</i>	<i>Clarté et compréhensibilité</i> (f.)
Compliance check	I: Kontrola souladu	I: Vérification de conformité (f.)
Content of the text	W: Obsah textu	W: Contenu du texte (m.)
Content-related problems	<i>Problémy týkající se obsahu</i>	W: Problèmes liés au contenu du texte (m.)
Context	W: Kontext	W: Contexte (m.)

Document templates	W: Šablona dokumentů	W: Modèle de documents (m.)
Document workflow	W: Postup práce na dokumentech	W: Flux de documents (m.)
Drafting of documents	W: Příprava konceptů dokumentů	W: Aide à la rédaction de documents (f.)
Editing	W: Redakce výchozích textů	W: Contrôle rédactionnel (m.)
Ex-post quality check	W: Následná kontrola kvality překladů ochranných známek	W: Contrôle de qualité ex post (m.)
Formating of the text	W: Formátování textu	W: Formatage du texte (m.)
Grammar rules	W: Gramatická pravidla	W: Règles de grammaire (f.)
Highlight in the text	W: Vyznačit v textu	W: Mettre en exergue dans le texte
Inconsistency	<i>Nesrovnalost</i>	<i>Incohérence</i> (f.)
Language consultancy	W: Jazykové poradenství	W: Conseils linguistiques (m.)
Language check of a text	W: Jazyková kontrola textu	W: Vérification linguistique d'un texte (f.)
Language service	<i>Jazykové služby</i>	<i>Services linguistiques</i> (f.)
Language service provider	<i>Poskytovatel jazykových služeb</i>	<i>Fournisseur de services linguistiques</i> (m.)
Layout of the text	W: Rozložení textu	W: Présentation du texte (f.)
Linguistic mistake	<i>Jazyková chyba</i>	<i>Erreur linguistique</i> (f.)
Minority language	<i>Menšinový jazyk</i>	<i>Langue minoritaire</i> (f.)
Misinterpretations	<i>Nesprávná interpretace</i>	<i>Interpretation erronée</i> (f.)
Misunderstanding	<i>Nedorozumění</i>	<i>Malentendu</i> (m.)

Modifications of translations	W: Modifikace překladů	W: Modification de traductions (f.)
Multilingual communication	<i>Mnohojazyčná komunikace</i>	<i>Communication multilingue</i> (f.)
Native speaker	<i>Rodilý mluvčí</i>	<i>Locuteur natif</i> (m.)
Official language	W: Úřední jazyk	W: Langue officielle (f.)
Pertinence	<i>Relevantnost</i>	<i>Pertinence</i> (f.)
Punctuation rules	W: Interpunkční pravidla	W: Règles de ponctuation (f.)
Revision of term list	W: Revize seznamů termínů	W: Révision de listes de termes (f.)
Revision of translations	W: Revize překladů	W: Révision de traductions (f.)
Rewriting	W: Přepsání	Réécriture (f.)
Source language	W: Zdrojový jazyk	W: La langue source (f.)
Spelling rules	W: Pravopisná pravidla	W: Règles d'orthographe (f.)
Spoken language	W: Mluvený jazyk	W: La langue parlée (f.)
Spotting	W: Časování titulků	W: Repérage (m.)
Subtitling	W: Vytváření titulků	W: Sous-titrage (m.)
Substantial redrafting	W: Přeprocování podstatným způsobem	W: Reformulation substantielle (f.)
Tailor-made project	<i>Projekt na míru</i>	<i>Projet sur mesure</i> (m.)
Target language	I: Cílový jazyk	I: Langue cible (f.)
Term list	W: Seznamy termínů	W: Liste de termes (m.)

Terminology	W: Terminologie	W: Terminologie (f.)
Text passages	W: Pasáže v textu	W: Passages (m.)
To add a comment to the text	W: Přidat k danému textu komentář	W: Ajouter un commentaire au texte
To remedy a mistake	W: Opravit chybu	W: Corriger une erreur
Translation process	W: Proces překladu	W: Processus de traduction (m.)
Working language	I: Pracovní jazyk	I: Langue de travail (f.)
Workload	W: Náročnost	W: Charge de travail (f.)

Zdroj: vlastní zpracování

8. Závěr

Cílem předkládané bakalářské práce bylo srovnání jazykové dostupnosti dokumentů na webových stránkách Překladatelského střediska pro instituce Evropské unie (CdT).

Hlavní úkol spočíval v analýze dostupných dokumentů v třech jazycích – v češtině, ve francouzštině a v angličtině. V úvodu byla stanovena pracovní hypotéza, která předpokládala, že všechny dokumenty budou dostupné v angličtině, o něco méně ve francouzštině a že nejméně nalezených dokumentů, odhadováno 25 %, měla představovat čeština.

Analýze jazykové dostupnosti dokumentů, která byla jádrem celé práce, předcházela část teoretická. Ta zpočátku stručně popsala institucionální rámec Evropské unie, který rozdělila na orgány a instituce, poté určila hlavní orgány. Následující kapitola se věnovala samotnému CdT, kde byla představena jeho historie, vznik a fungování. Poslední kapitoly teoretické části byly zaměřeny na problematiku jazykového režimu a zásady mnohojazyčnosti Evropské unie.

V praktické části jsem nejprve popsala vzhled a poté jsem detailně rozebrala strukturu oficiálních webových stránek CdT. Zjistila jsem, že po přepnutí jazykového režimu do všech třech sledovaných jazycích, se vzhled ani struktura webu nezmění. Webové stránky mají jako výchozí jazyk angličtinu, tudíž jsou stránky v tomto jazyce plně dostupné. 77 % webových stránek je reálně přeložených do češtiny. Po přepnutí do francouzské verze webových stránek se jedná o 90 % přeloženého obsahu.

Po podrobném rozboru webových stránek CdT následovala kapitola obsahující analýzu dostupnosti dokumentů v češtině, francouzštině a angličtině. Tato část je zároveň jádrem celé bakalářské práce. Jako dokumenty jsem si stanovila ty, jež byly ve formátu PDF, a které byly dostupné ke stažení na webových stránkách. Ve dnech 25. – 30. 4. 2019 jsem sečetla veškeré PDF dokumenty, které jsem našla napříč všemi záložkami a podzáložkami. Poté jsem pomocí kvantitativní a kvalitativní analýzy provedla porovnání poměru dostupnosti v jednotlivých sledovaných jazycích. Celkem bylo na webových stránkách CdT nalezeno 251 dokumentů. Analýza následně ukázala, že v angličtině bylo dostupných 88 % dokumentů, zatímco hypotéza předpokládala 100 %. V tomto případě byla pracovní hypotéza vyvrácena. 55 % dokumentů bylo

dostupných ve francouzštině a 19 % v češtině. V těchto dvou případech se stanovené hypotézy opět nepotvrdily.

Dále jsem se také zabývala tím, zda jsou dokumenty dostupné pouze v jednom jazyce, ve dvou jazycích nebo ve třech zároveň. Analýza ukázala, že 95 % dokumentů je dostupných pouze v angličtině, 12 % pouze ve francouzštině a 7 % pouze v jednom ze zbývajících 21 úředních jazyků. Dále bylo 31 % dokumentů dostupných v kombinaci angličtiny s francouzštinou a 19 % dokumentů bylo dostupných ve všech třech sledovaných jazycích.

Závěrečná kapitola praktické části obsahovala rozdělení všech sečtených dokumentů do kategorií dle zaměření. Poté jsem analyzovala jazykovou dostupnost následujících kategorií: *Všeobecné informace CdT, Nařízení a předpisy, Publikace, Finanční dokumenty, Dokumenty správní rady a Veřejné zakázky*. Úvodní pracovní hypotézu uplatním i ve výše zmíněných kategoriích dokumentů.

První kategorií byly *Všeobecné informace CdT*, kde analýza ukázala, že ze všech dokumentů bylo 78 % dostupných pouze v angličtině. 11 % dokumentů bylo dostupných v angličtině i francouzštině a též 11 % dokumentů bylo dostupných ve všech třech sledovaných jazycích. Vzhledem k tomu, že jsou webové téměř plně dostupné ve všech třech jazykových režimech, očekávala jsem, že dokumenty obsahující všeobecné informace agentury budou též dostupné ve všech třech jazycích. Jazykový poměr byl následující: 100 % dokumentů dostupných v angličtině, což znamená, že byla hypotéza potvrzena. 22 % dokumentů bylo přeloženo do francouzštiny a 11 % do češtiny. Tyto dvě hypotézy nebyly potvrzeny.

Druhou kategorií byly *Nařízení a předpisy*. Zde jsem čekala, že bude přeložena většina dokumentů přeložena do všech třech jazyků současně. Analýza však ukázala, že pouze 6 % dokumentů této kategorie bylo přeloženo do češtiny, francouzštiny i angličtiny. 35% dokumentů bylo dostupných pouze v angličtině a 59% dokumentů bylo dostupných v kombinaci angličtiny a francouzštinou. Co se týče jazykového poměru dokumentů této kategorie, 100 % dokumentů bylo přeloženo do angličtiny. Hypotéza tedy byla potvrzena. 65 % dokumentů bylo dostupných ve francouzštině a 6 % v češtině. Tyto hypotézy byly opět vyvráceny.

Kategorii *Publikace* tvořilo 31 % dokumentů dostupných pouze v angličtině, 60 % dokumentů dostupných v kombinaci s francouzštinou a pouhých 9 % dokumentů bylo dostupných v kombinaci všech tří jazyků. Co se týče jazykového poměru dokumentů této kategorie, 100 % dokumentů bylo dostupných v angličtině – hypotéza potvrzena, 69 % dokumentů ve francouzštině a nejnižší dostupnost představovaly dokumenty v češtině (pouze 9 %). V tomto případě byly hypotézy opět nepotvrzeny. Převahu dokumentů v angličtině přisuzuji faktu, že většina zpráv a aktualit na webových stránkách byly dostupné pouze v angličtině.

Další kategorií byly *Finanční dokumenty*, kterých bylo 22 % dostupných v kombinaci angličtiny s francouzštinou a 78 % dokumentů bylo dostupných ve všech třech sledovaných jazycích. Ohledně jazykového poměru, všechny dokumenty byly dostupné jak v angličtině, tak ve francouzštině. 78 % dokumentů bylo dostupných v českém jazyce. Hypotézy byly v této kategorii dokumentů tedy potvrzeny. Vysokou dostupnost dokumentů ve všech třech jazycích přisuzuji k zásadě transparentnosti dle čl. 31 finančního nařízení CdT.

Kategorie *Dokumenty správní rady* byla nejobsáhlejší kategorií, co se týče počtu dokumentů. V této kategorii bylo 64 % dokumentů pouze v angličtině, 10 % pouze ve francouzštině a 10 % v kombinaci angličtiny s francouzštinou. 16 % dokumentů bylo dostupných pouze v jiném jazyce než zmíněné. Jazykový poměr dokumentů byl tedy následující: 74 % dokumentů dostupných v angličtině, 20 % ve francouzštině a 16 % v češtině. Žádná z hypotéz nebyla v této kategorii potvrzena. Důvodem byla prohlášení o zájmech, která byla téměř všechna dostupná pouze v angličtině.

Poslední, šestou kategorií byly *Veřejné zakázky*, kde 95 % dokumentů bylo v angličtině a 96 % ve francouzštině. To znamená, že byly hypotézy naplněny. Žádné dokumenty však nebyly nalezeny v češtině, čímž se hypotéza vyvrátila.

Z dosažených výsledků docházím k závěru, že v rámci dostupnosti dokumentů na webových stránkách CdT není zásada mnohojazyčnosti plně dodržena. Markantní převahu anglického jazyka přisuzuji faktu, že je jedním z nejdominantnějších jazyků EU a zároveň jazykem mezinárodní komunikace. Vzhledem k tomu, že francouzština též patří mezi nejpoužívanější pracovní jazyky EU a byla jedním z prvních jazyků evropských společenství, absence dokumentů přeložených do francouzštiny mě nemile překvapila. Domnívám se, že důvodem nedostatečné dostupnosti dokumentů v češtině

je počet česky mluvících občanů EU, který je v porovnání s anglickými a francouzskými mluvčími, o dost nižší. Neúplnost překladu dokumentů lze vysvětlit tím, že CdT nepatří mezi hlavní orgány EU a jeho kompetence nemají přímý vliv na legislativu. Nicméně, i malá agentura jako je CdT je součástí EU a měla by respektovat zásadu mnohojazyčnosti. O tu se totiž opírají práva občanů a legitimita Unie.

9. Résumé

Ce mémoire s'intéresse au régime linguistique en pratique de l'Union européenne (l'UE). Son objectif est la comparaison de l'accessibilité linguistique des documents sur le site Internet officiel du Centre de traduction des organes de l'Union européenne (CdT) en trois langues : tchèque, français et anglais.

Au préalable, il convient d'encadrer le sujet et de diviser le mémoire en deux parties : la partie théorique et la partie pratique.

Dans la partie théorique, je me focalise tout d'abord sur le cadre institutionnel de l'UE dont le CdT fait partie et ensuite je décris brièvement les organes de base. D'après Luboš Tichý, le cadre institutionnel est divisé en organes et institutions, dont les pouvoirs de décision diffèrent. On divise alors les organes de base, les institutions consultatives, les institutions spécialisées, les organes interinstitutionnels et les agences décentralisées. Les organes de base de l'UE comprennent : le Parlement européen, le Conseil européen, le Conseil, la Commission européenne, la Cour de Justice de l'Union européenne, la Banque centrale européenne et la Cour des comptes. Ces organes exercent leur pouvoir de décision dans leurs activités législatives, exécutives et judiciaires. Au contraire, les institutions sont dotées d'une fonction consultative. Je vais présenter l'histoire, le développement et la fonction de l'agence CdT.

Dans le chapitre suivant, je présente le CdT, qui constitue l'agence principale de ce mémoire. Le CdT, fondé en 1994, fournit des services de traduction aux organes et institutions de l'UE établis dans toute l'Europe. Cette agence fournit donc des services linguistiques, notamment dans des domaines concrets comme la traduction, la révision linguistiques, terminologie, etc.

Le dernier chapitre de la partie théorique s'intéresse sur le régime linguistique de l'UE qui est, en même temps, le thème principal de ce mémoire. L'Union européenne représente un large éventail de nations, de cultures, de traditions et, bien sûr, de langues. Il n'est donc pas étonnant que l'une de leurs principales devises soit "*Unité dans la diversité*". Alors que l'UE reconnaît le droit à l'identité et que son engagement est de défendre la liberté d'expression, qu'elle soit verbale ou écrite, le multilinguisme est un élément essentiel à cet égard. Chaque citoyen de l'UE a le droit d'être informé dans sa langue maternelle. De même, il a le droit de contacter les organes et institutions dans

l'une des langues officielles de l'UE et enfin de recevoir une réponse dans sa propre langue. L'UE compte actuellement 24 langues officielles de 28 États membres, car certains pays ont les mêmes langues officielles. Dans ce chapitre, je montre la classification des langues en quatre catégories. Il s'agit tout d'abord de langues authentiques et de langues officielles. Le nombre de langues authentiques et officielles est au nombre de 24. Ensuite les langues de travail qui sont données par le Règlement N°1/1958 du Conseil, font elles aussi parties des 24 langues. Néanmoins, les organes et institutions utilisent de plus en plus uniquement l'anglais, le français et l'allemand. La dernière catégorie de langues est les langues régionales et minoritaires, qui sont parlées par plus de 40 millions de personnes. Ce sont par exemple, le basque, le breton ou le catalan.

Dans la partie pratique, qui représente le travail de fond de ce mémoire, je me consacre à l'analyse de l'accessibilité des documents en tchèque, français et anglais sur le site Internet officiel du CdT <https://cdt.europa.eu/>. L'objectif est une analyse quantitative et qualitative des documents PDF trouvés sur le site Internet susmentionné. Tout d'abord, je fais la description de la structure et la traduction du site Internet du CdT après le changement de régime linguistiques en trois langues : langue tchèque, française et anglaise qui est en même temps la langue originelle de ce site. Ces trois versions sont comparées successivement. 100% du site Internet est disponible en anglais, puisque c'est la langue originelle (ceci étant mentionné auparavant). 90% du site est traduit en français et 77% du site est traduit en tchèque, le reste étant seulement accessible en anglais. Il n'y a donc pas de grandes différences entre les trois versions. La structure et l'apparence des trois versions du site sont absolument identiques.

Le chapitre suivante analyse l'accessibilité des documents en tchèque, français et anglais sur le site Internet du CdT. Cela concerne les documents au format PDF pouvant être téléchargés sur ce site. Au début de mémoire, j'ai formulé l'hypothèse dans laquelle tous les documents seraient disponibles en anglais. Et j'ai estimé que presque la même quantité serait disponible en français. À l'inverse la disponibilité des documents en tchèque serait, selon moi, la plus basse de toutes les langues mentionnées. Néanmoins, j'ai quand même estimé qu'un quart des documents serait traduit en tchèque. Tout d'abord, j'ai compté tous les documents et j'ai réalisé une comparaison de l'accessibilité de ceux-ci en anglais, français et tchèque à l'aide d'une analyse quantitative. Le nombre total de documents est 251. Cette analyse a montré alors que 88% des documents étaient

disponibles en anglais, 55% en français et 19% en tchèque. Les résultats nous montrent donc la supériorité de l'anglais et nous démontrent aussi que finalement aucunes des hypothèses n'ont pu être confirmées. Dans le cadre de cette analyse, je me suis intéressée sur, si les documents analysés sont accessibles seulement dans une, deux ou trois langues à la fois. L'analyse a montré que 38% des documents étaient uniquement disponibles en anglais. 31% étaient disponibles à la fois en anglais et français et 19% dans les trois langues analysées. Seulement 15% de documents étaient disponibles en français et 17% des documents étaient dans l'une des 21 langues restantes.

Finalement, le dernier chapitre de la partie pratique j'ai divisé le nombre des documents en six catégories. *Informations générales sur CdT, Réglementations, Publications, Documents financiers, Documents du Conseil d'administration* et *Marchés publics*.

L'analyse de la première catégorie *Information générale sur CdT* montre que 78% de tous les documents sont disponibles seulement en anglais. 11% des documents sont disponibles en anglais et en français, et 11% des documents sont disponibles dans les trois langues.

Les résultats de la deuxième catégorie *Réglementations* m'ont surpris. Je supposais que la plupart des documents soit traduite dans les trois langues en même temps. Cependant, l'analyse montre que seulement 6% des documents sont traduits en tchèque, français et anglais. 35% des documents ne sont disponibles qu'en anglais et 59%, à la fois en anglais et français.

Je qualifie la troisième catégorie *Publications* qui comprend 31% des documents disponibles seulement en anglais, 60% des documents disponibles en combinaison avec le français et seulement 9% des documents disponibles dans une combinaison des trois langues. J'attache la supériorité des documents anglais au fait que la plupart des nouvelles et des mises à jour sur le site Internet ne sont disponibles qu'en anglais.

L'analyse de la catégorie *Documents financiers* montre que 22% des documents sont disponibles à la fois en anglais et français, et 78% des documents sont disponibles dans les trois langues.

La catégorie *Documents de Conseil d'administration* comprend 64% des documents uniquement en anglais, 10% en français et 10% à la fois en anglais et français. 16% des documents ne sont disponibles que dans l'une des 21 langues restantes. Ce pourcentage est causé par la présence de nombreuses déclarations d'intérêts qui sont disponibles presque seulement en anglais.

Les résultats de la dernière catégorie *Marchés publics* se compose de 95% de documents en anglais et de 96% en français. Aucun document n'a été trouvé en tchèque.

Les résultats obtenus montrent que le principe du multilinguisme de l'EU sur le site Internet du CtT. J'attribue la supériorité de la langue anglaise au fait qu'elle est l'une des langues les plus dominantes de l'UE et en même temps la langue de la communication internationale. Étant donné que le français est également l'une des langues de travail de l'UE les plus utilisées et l'une des premières langues des Communautés européennes, l'absence de documents traduits en français m'a surpris. Je pense que le manque de l'accessibilité des documents en tchèque s'explique par le nombre de citoyens européens de langue tchèque, ce qui est nettement inférieur au nombre des anglophones et des francophones. Le caractère incomplet de la traduction des documents peut être également expliqué par le fait que le CdT n'est pas l'un des organes principales de l'UE et que ses compétences n'affectent pas directement la législation.

10. Seznam zdrojů

Literatura

1. *Anglicko-český, česko-anglický velký slovník*. LINGEA, 2009. ISBN: 978-80-87062-01-2
2. DEFARGES, Philippe Moreau. *Evropské instituce*. Přeložila M. KARLICKÁ. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0086-2
3. *EU&JÁ*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. ISBN 978-92-79-64066-7
4. *Francouzsko-český, česko-francouzský velký slovník*. LINGEA, 2011. ISBN 9788087471319.
5. Generální ředitelství pro tlumočení. *Tlumočení a překládání pro EU*. Evropská komise, 2013
6. PITROVÁ, Markéta. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politický ústav, 1999. 111 s. ISBN 80-210-2237-X
7. TICHÝ, Luboš, a další. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-546-6
8. TOMÁŠEK, Michal a TÝČ, Vladimír a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Leges, 2017. 496 s. ISBN 978-80-7502-184-7

Elektronické zdroje

9. *Euroskop* [online]. [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/90/sekce/evropska-rada/>
10. *Euroskop* [online]. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/82/sekce/evropska-centralni-banka/>
11. *Evropská unie. EUROPA.: Decentralizované agentury*. [online]. [1. 4. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/decentralised-agencies_cs
12. *Evropská unie. EUROPA: Mnohojazyčnost*. [online]. [cit. 28. 03. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/multilingualism_cshives/ebs/ebs_243_sum_cs.pdf
13. *Evropský parlament: Jazyková politika* [online]. [cit. 27. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/142/language-policy>
14. *IATE* [online]. [cit. 2. 4. 2019]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/home>
15. *IATE: O IATE* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/about>

16. *JTP: IATE* [online]. [cit. 01. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.jtpunion.org/K-profesi/Odborne/IATE-nova-terminologicka-pomucka>
17. *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. 2015 [cit. 14. 03. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN>
18. *Nariženi Rady (ES) č. 2965/94*. [online]. 1994 [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31994R2965>
19. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Finanční dokumenty* [online]. [cit. 09. 4. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/documentation/empty/Finances/empty/empty/empty/empty>
20. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Naše služby* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/services>
21. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor informatiky* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-informatiky-cs>
22. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor podpory překladu* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-podpory-prekladu-cs>
23. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor překladů* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-prekladu-cs>
24. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor překladů* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-prekladu-cs>
25. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Odbor správy* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/odbor-spravy-cs>
26. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Ředitel* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/reditel-cs>
27. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Spolupráce s mezinárodními organizacemi* [online]. [cit. 05. 04. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/spoluprace-s-mezinarodnimi-organizacemi-cs>
28. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Veřejné zakázky* [online]. [cit. 01. 05. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/verejne-zakazky-cs>
29. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Výbor zaměstnanců* [online]. [cit. 22. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/vybor-zamestnancu-cs>
30. *Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie: Z naší historie* [online]. [cit. 21. 03. 2019]. Dostupné z: <http://cdt.europa.eu/cs/z-nasi-historie>

31. *Řeč pro Evropu*. [online]. [cit. 28. 03. 2019]. Dostupné z:
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6743270a-7a79-4613-97ad-66a90bd2e30e/language-cs>
32. *Speciální EUROBAROMETR 243: „Evropané a jejich jazyky“* [online]. [cit. 02. 04. 2019]. Dostupné z:
<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/arc> ÚŘAD PRO PUBLIKACE EU
33. ZEMÁNEK, Vítězslav. *Překládání pro Evropskou komisi a jiné instituce EU*. [online]. 2015 [28. 3. 2019]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/11133666/>

11. Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázky

Obrázek 1: Úvodní stránka IATE; úpravy autorka	22
Obrázek 2: Úřední jazyky EU v průběhu času	26
Obrázek 3: Nejčastěji používané jazyky v EU	27
Obrázek 4: Překladaelé v institucích; český překlad autorka	29
Obrázek 5: Úvodní stránka CdT; úpravy autorka	31
Obrázek 6: Česká verze webových stránek CdT	33

Tabulky

Tabulka 1: Překlad záložek při přepnutí jazykového režimu do francouzštiny.....	38
Tabulka 2: Dostupnost všech dokumentů v jednotlivých jazycích.....	43
Tabulka 3: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT	46
Tabulka 4: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Nařízení a předpisy...	48
Tabulka 5: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Publikace	50
Tabulka 6: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Finanční dokumenty	52
Tabulka 7: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Dokumenty správní rady	54
Tabulka 8: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Veřejné zakázky	56
Tabulka 9: Tříjazyčný glosář	58

Grafy

Graf 1: Skutečná míra dostupnosti webových stránek CdT při přepnutí jazykového režimu do češtiny	37
Graf 2: Skutečná míra dostupnosti webových stránek CdT při přepnutí jazykového režimu do francouzštiny.....	40
Graf 3: Závěrečné srovnání míry dostupnosti webových stránek v jednotlivých jazykových režimech	41
Graf 4: Srovnání jazykové dostupnosti všech dokumentů.....	44
Graf 5: Všechny dokumenty ve formátu PDF	44
Graf 6: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT	46
Graf 7: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Všeobecné informace CdT	47
Graf 8: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Nařízení a předpisy	49
Graf 9: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Nařízení a předpisy .	49

Graf 10: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Publikace	51
Graf 11: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Publikace	51
Graf 12: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Finanční dokumenty....	53
Graf 13: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Finanční dokumenty	53
Graf 14: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Dokumenty správní rady	55
Graf 15: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Dokumenty správní rady	55
Graf 16: Srovnání jazykové dostupnosti dokumentů kategorie Veřejné zakázky	57
Graf 17: Jazykový poměr dostupnosti všech dokumentů kategorie Veřejné zakázky ...	57